

రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

Prof. Paudit B. K. JYOTIRBHUSAN, F. T. S.
All-India Astrological & Astronomical Society.
370, Upper Chitpur Road, Calcutta.

నుందొక్కారూ:— మూలభవము వలయునంత సమ
కూర్పబడినట్లయితే యీ రూ 11000 లు విప్పగించుటకు ఏమి
అభ్యంతరము లేదు. బాంకిలో అయితే నూటికి రూ 6 లు వడ్డీ
యేరుండును. మాడబడితే నూటికి రూ. 9 కడ్డీయన్నది.
సెల రెలకు ఏకబడికప్పుడు కేసు యవ్వనలనీ కడ్డీ యిచ్చును
బాగును. వలయు మూలభవము ఏర్పడినట్లయితే ఏకుంటుంటా

కార్త్యకమును అక్షేపించు ఆహవానము తరువాత
అతనిని చంపివేయును, అది నిజమై చాచి నుపరంహరించుకొ
నుటని యోచనయు వారోపురము విడిచిరించినట్టిది. స
కర్తికామేల్లనో వెళ్ళుము దాదాక తనది తప్పేయని య
గీకరించెను. పిమ్మట గాలి బాదినతో చాపెనును, తా
మూలమును చూచిరించును, తమములతో ఆ గాలి బాదెను
నుచును గాచెను. అందు పిమ్మట గాలి బాదెను ప్రభు
మునును చూచుచి దిచ్చి పరంహరించెను. ఈ కల్పంతు ఆత
తో ముగించు — అడక ప్రాప్త. (29-33)

జాతీయ పతాక సంరక్షణము

చెరసాలలో ప్రత్యేక సదుపాయములను చేసిన మనగా సేటుజము నాలాలు, నీలకంఠరావు గార్లు తిరస్కరించిరి.

శ్రీమతి కస్తూరిబాయి, రాజగోపాలాచారి, వల్లభాయి పటేలుగార్ల సంచారము ప్రచారము

నాగపూరులో అరెస్టులు శిక్షలు.

నాగపూరు సత్యాగ్రహము

14 వ తేదీన సత్యాగ్రహము జరుగలేదు. 18 వ తేదీన 7 గురు సత్యాగ్రహ మొనరించిరి. వారి నందరిని అరెస్టుచేసి వారికి శిక్ష చేసిరి.

గుంటూరు నలంటిరుల అరెస్టు

గుంటూరు నండి మొదలుగురు నలంటిరులను అరెస్టు (కాథా మండలము) నుండి నలుగురును రైలులో 136 తేదీన నాగపూరు కాగా వారిని రైలుస్టేషనులోనే అరెస్టుచేసిరి. వారి కేసునివారణ 14 వ తేదీన జరిగినది. ఒకడు చిరుతయనువాడని వానిని నవలిచేసిరి. రిక్కిన ఎనిమిదిమందికిని 109 కేసును ప్రకారము చరియొక ఏడు కేసులకు చేసిరి.

అరెస్టునండి వచ్చినవారిలో లక్ష్మణరంగారి అనుసరకు వెనుక దొంగతనము చేసినందు కరణి ఒక సంవత్సరము కేసులకు చేయబడెను. అత డాక్టరు ననభవించినవచ్చినను అతనిని పోలీసు వాడుకటికిని కనిపెట్టుచు నేయున్నాడు. ఈసంగతులనకు శోధులో ఒప్పుకొనెను. పోలీసువారిపాద పడలేయే సత్యాగ్రహ మొనరింపవచ్చితినిని ఆతడు తెలిపెను.

ఒకసారి చెరసాలకు వెళ్ళినవచ్చిన సత్యాగ్రహముల మరల సత్యాగ్రహ మొనరించుటలేదు. ఈవారములో 24 మంది కుమారణిగారి. వారి నందరిని నవలిచేసిరి. 109 కేసుల కేసులపడిన వారిలో 28 మంది పూచీకత్తుల నిచ్చిరిగాన వారినిగూడ నవలిచిరి.

ప్రత్యేక సౌకర్యము

సేటు జము నాలాలు బజాజు నీలకంఠరావు దేశ ముఖ్యుగార్లకు చెరసాలలో ప్రత్యేక సదుపాయము చేయవలెనని దొరతనమువా రాజాపించినను తా మట్టి ప్రత్యేక సదుపాయముల నుపయోగించుకొన మని వారిద్దరును తెలిపిరి (ఆ. ప్రె.)

13-వ తేది అరెస్టులు

13-వ తేదీన ఏడుగురు సత్యాగ్రహ మొనరింపగా వారిని అరెస్టుచేసిరి. వారిలో ముగ్గురు ద్రవడకండలమువారు (గురు రాయగారు విరుడుకట్టి, మిశాక్షి నుండరంగారు మధుర, అబ్దుల లతీఫుగారు పోడుకోవో)

12-వ తేదీన సత్యాగ్రహ మొనరించి అరెస్టు చేయబడిన వారికందరికిని 18-వ తేదీన చొ అరునెలలు కేసులకు చేయబడె. వీరునుండి రైలులోవచ్చిన అరెస్టు 12-వ తేదీన వారురైలు గగానే నాగపూరులో రైలుస్టేషనులోనే అరెస్టుచేసిరి 13-వ తేదీన వారికిచరియొకవత్సరము కేసులకు చేసిరి.

వాదా సభ

11-వ తేదీన వాదాలోసేటు బజాజుగారి మందిరానరణి 13 వల్లభాయి పటేలుగారి ఆధ్యక్షత క్రింద గొ బహిరంగసభవరిగినది. ఆసభలో రాజగోపాలాచారి, బాబూ శేషద్ర ప్రసాదు, మడిలాలు కొవారీగార్లు హాజరైనదిరి. సవారును సత్యాగ్రహ మొనరింపుడు. ఇల్లు కుటుంబము, ఆస్తి, భయము వీనినెటుల నవలిపోయిన వని కలిగిగాడు బోధించినవోలు జమచాలాలు బజాజుగారే సత్యాగ్రహ మొనరింపగా తెక్కయెట్లు తెలుపుడు. మనమహానాథులు నంద కా రాగ్రహమునకు పువుచున్న యీ ప్రభుత్వ మేటిపభుత్వ రి రాజగోపాలాచారిగారు నుడిచిరి. కథలో 1200 రూపాయి కమూలైనవి. వారు రుటుండి 18 వ తేదీన బయలుదేరి లోలా వెళ్ళిరి.

శ్రీమతి కస్తూరి బాయిగారు

శ్రీమతి కస్తూరిబాయి, శ్రీమతి మణిబాయి, రామ సుబ్బాధిగార్లు ముగ్గురువారు వాదా నండి 12 వ తేదీ నాంధ్ర ప్రదేశ్ ఆకాలాచారి వారు నానాభాయిగారి కళిలో బసచేసిరి. 18 వ తేదీ ఉదయమున వారు

కాలీయ ప్రతిష్ఠావలను చూచిరి. సాయంకాలము నానాభాయి హాలులో శ్రీలనభ జరిగినది. వెయ్యిమంది శ్రీలు వచ్చిరి. హాలు చాలలేదు. బహిరంగసభ జరుపుటకు కర్మములను నామంకము కలిగినదిగాన 14 వ తేదీన గభచేయదలంచి 18 వ తేదీన సభ నాపుచేసిరి. సేటుమోతీలాలు బస్సీలాలుగారు 18 వ తేదీ సాయంకాలము శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారి కాలిభ్య మొనగిరి. తిలకునిధికి ధనమును సమర్పించిరి. రాజగోపాలాచార్యులు, కల్ల బాయి పటేలుగార్లు మున్నగువారు గూడ సభలోబట్ట వచ్చెద రని తెలిసినది.

నాల్గవ కర్నాటక జత

నాల్గవ కర్నాటక జత అర్ధరు కలంటిరులు వీజభూరు నండి 18వ తేదీ మధ్యాహ్నము రైలులో నాగపూరుకు బయలుదేరిరి.

కరాచీ వలంటీరులు

కరాచీ రెండవ జతవలంటీరులు 18వ తేదీ ఉదయమున కరాచీనుండి బయలుదేరి వెళ్ళిరి. ప్రయాణము రహస్యము (స్వరాజ్య)

గుంటూరు జిల్లా సంఘటిత్యానము-బాపట్ల

ఈ నెల 18 వ తేదీ జిల్లాలోని ప్రతి గ్రామసంఘము కలలోవచ్చుముచేసి, తమ కార్యసాధనము మీదనున్న, కాలీయ పాతకాలల వైరున్న కాంగ్రెసుసభ్యులు తమ గృహములమీద నున్న నెలకొల్ప వలయునని యీసంఘమువారు హెచ్చరించు చున్నారు. అఖిలభారత సంఘమున్ను, ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘ మున చేసి హెచ్చరికను గమనింప వలయును. (ఒకవిలేఖరి.)

బాన్స్లిలో మున్సిసిపలు భవనముపై పతాకము నెత్తిరి

బాన్స్లిలో మున్సిసిపలు భవనముపై కొందరు స్వరాజ్య పతాకము నెత్తిరి. అధ్యక్షుడు, కార్యాలయమునకు వచ్చివీడ్చుట పోలీసు యిన్స్పెక్టరును డిప్టీ కలెక్టరును పోలీసువారును కార్యాలయమునకు వచ్చి రెండునెలలవరకును పతాకము నెత్త గూడనని 144 క్రింద నోటీసు యిచ్చిరి. ఆమరునాడే మరల ఆనోటీసును రద్దుకరిచిరి. (హిందూ)

అకాలీలు నామధారులు

తారణతారణలో అరెస్టులు

పంజాబులో తారణతారణలో అకాలీలును నామధారులును 12 వ తేదీన కొట్టుకొనిన నందగ్గమున పోలీసులు నాక బుచేసి చాల మందిని అరెస్టుచేసిరి. ఇతరు కాంతి కలిగినదిగాని రెండు కుతులువారికిని క్షేమము ప్రబలముగానే యున్నది. (ఆ. ప్రె.)

మధురలో వికేటింగు

86 గురు వలంటీరులు అరెస్టుచేయబడిరి

నిన్న 15 వ తేదీవరకు 86 గురు వలంటీరులను అరెస్టు చేసిరి. 6 వ తేదీన 18 మందిని అరెస్టుచేసి చరి ఒకవారము కేసులకు చేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

అనెంట్ల సమావేశము

16 వ తేదీన జరుగు అనెంట్లలో కన్యాసమస్యను గూర్చి యొక అసభికారకభ్యుదయ, నిరుద్యోగపరమస్యను గూర్చి కర్నాటకగిన్నిగారును అడ్డాకా మెంటు ఉపపాదనలగావించు

టరేకరి-లక్కవల్లి రైలుమాగ్గమునందు ప్యాసి జరుండును, గూడ్సుబుడ్లును తిరిగి 15 తేదీన రాకపోకల ప్రారంభమైనది.

అవసర కాంగ్రెసు మహాసభ

ఆగష్టు నెలలో బొంబాయిలో కాంగ్రెసు జరుగకుండ చేయుటకు ప్రయత్నము

అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘసభ

కొందరు సభ్యులు కోరినదీనిని అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘసభను మరల కలకత్తానగరమున సమకూర్చుటపెసదిగా చా నుగాయ, అఖిలభారత స్థాయిసంఘాధ్యక్షులకు శతభక్త కొ డా వెంకటప్పయ్యవంతులుగారికి రంఠినుపిరి. ప్రత్యేక మన జనసభ జరుపుటకై నాగపూరున గానింపబడిన తీర్మానమున ప్రోత్సహింపుటయే చానుగారి యుద్దేశమైయుండవోవు. ఓటని తెందినకుము బన్ను పన్నాగముల కింక మేరలేవా? అని ఒకర చాయుచున్నాడు.

భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘము

నాగపూరుములో ఎన్నుకొనబడినవారు

క్రొత్తసంఘము ఎన్నిక లలిచిక్రమ. భారతకాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభలో అధ్యక్షుడవడికి దేశపాండిగారి పేరును రాజగో పాలాచారి గాడు నూ చించిరి. గాని స్థాయి సంఘము వారు కొం డా వెంకటప్పయ్య గారిని ఎన్నుకొనిరి. వీర్యుడు కార్యసత్కర్మలుగా శ్రీయుత రాజేం ద్రప్రసాదుగారి పేరును మరెయిద్దరి పేరులను రాజగోపాలాచారిగారు నూచించిరి. వారిలో రాజేంద్రప్రసాదుగారు బొంబాయిలో ర్మానమును తిరస్కరింకలేదు గాన వారిని మూక్రమే స్థాయిసంఘమునా రెన్నుకొనిరి. కక్కిన వారిని తిరస్కరించిరి. వారి కిబదులుగా స్వరాజ్య పక్షమువారును పేర్కొనీగారిని స మూధానతీర్మానము నామోదించిన అంగధర్మ దుగ్గిరాల గోపాల కృష్ణయ్యగారిని స్థాయిసంఘమునా రెన్నుకొనిరి.

కార్యసంఘసభ్యుల పదవులలో ఆం ఖాళిపడినందున రా జగోపాలాచారిగారి పక్షమువారిపేర్లు విడుదల రాజగోపాలా చారిగారిపేరును గూడ నూచింపబడెను. మీడియరకు బొంబాయిలో ర్మానమును కృతీకరించిరి. మిమ్ములనిపును ఎన్నుకొని నవో బొంబాయి తీర్మాన మును గౌరవిం చి అనునరిం చె ద రాయ ని చాల మం ది స భ్యు లు రాజగోపాలాచారిగారి నడిగిరి. బొంబాయి తీర్మానమే మరల నిపుడుగూడ స్థింపబడెను. బొంబాయిలో రాజీనామానిచ్చి నవారికనుండుగూడ సమూధాన తీర్మానమును కృతీకరించుటకే నిర్ణయించినవో వారినిపుడు ఎన్నుకొనగూడదు గాన ముక్తి విడుదలమిపుడు స్పష్టముగా తెలిసినగాని పేము ఓటులుయియ్య విలులేదు అనివారడిగిరి. అద్దెదిద్దపునవాల్లు పేయుటనుభవని రాజ గోపాలాచారిగారు చెప్పిరేగాని సరియైన ప్రత్యుత్తరయియ్యలేదు. కాని రాజగోపాలాచారి, కల్లబాయి పటేలు, దేశపాండిగార్ల నే కార్యసంఘసభ్యులుగా మరల సభవారు ఎన్నుకొనుటచాల సమంజసము. ఇందువలన వారికి ముగ్గురికిని వాగ్దానముచేయ గలిగిరి. మీరు కుమ్ములను మందలించినను మరెట్టిచర్య జరిపినను మేము ఏ తీర్మానము నైనను కృతీకరిం కమానవని నాగ పూరు స్థాయిసంఘసభలోనే కల్లబాయిపటేలు అచార్యగిద్వానీగార్లు తెలిపిరి. అట్టివో వారిని సన్మార్గమునకు గొని వచ్చుటకు వేరుమార్గ మేమున్నది ?

సమూధాన తీర్మానములు

ఈ సీటిలో తిరస్కరించిన వీరినే మరల ఎన్నుకొని బొంబాయిలో వారికేయ్యది దుస్వరముగ నుండెనో అసమూధాన తీర్మానమునే అమలుజరుపు భారమును మీరలవైసేయుటలో స్థాయిసంఘసభవారు చాల వివేకముగ పనిచే చేసిరి. వారు ఎన్ని కలకు నిలుచుట వలనను ఆ కడవుల సంగీరించుటవలనను యీ వారి వారు అవివేకముగా తిరస్కరింక రనుటకు ఆధారమేర్పడి నది. ఈరీతిగా అవసరసభ జరుగుచుండును తాత్కాలికమగు కాంతి నెలకొనునని నమ్మకచ్చును. వారధికారమును పూనిన వీర్యులు వారిపాధ్యత వారిముఖుత్కథామునలనే గోచరించున్న ఎక్కడ చూచినను ప్రతి కూల పక్షమే కనీ పడుచుండ తన్మధ్యముననుండి కార్యసంఘ మున కనిచేయుట ఎంత కష్టమో వారిపును గ్రహింకలగుదురు. ప్రతికూల కుతులువారు కట్టుకొలుల వదలనందున నాగ పూరులో కాంతి యురములగు జరిగితుల్పేర్లకై ప్రతికూల కరిగితులే కలిగినవి. ఆ దురలన స్థేయకపక్షుతి చానుగారిని గూర్చి దురభిప్రాయ కుములకు ప్రతికూల క్రానెను. నాగపూరు సత్యాగ్రహ మరలించెనని గూడ చానెను.

కాంగ్రెసు సభ్యులను విజయము చేసిన కాంగ్రెసు గౌరవ మధ్యపడియున్నది. ప్రకృత విషయమునకు బాధ్యతల నానుటలు గుర్తించి ఆంధ్ర సెలలో జరుగనున్న అసెంబ్లీ సమావేశమున సమావేశమున కంగీకరింతుమని నమ్మకము" అని ప్రత్యేకవిలేఖి కలకత్తానుండి 14 వ తేదీ వ్రాసిన లేఖను శ్రీమతి ప్రకాశ్ గారి ఉత్తరువు ప్రకారము స్వరాజ్యకార్యాలయమునకు ప్రకటనార్థము చేయబడినది.

గోదావరీమండల కాంగ్రెసు సంఘసభ

అమలాపురమున నిన్ను జరిగినది.

నిన్న (15 వ తేదీ)న మధ్యాహ్నము 8 గంటలకు అమలాపురమున తాలూకా కాంగ్రెసు కార్యాలయమున గోదావరీ మండల కాంగ్రెసు సంఘసభ జరిగినది. సంఘాధ్యక్షుడు డాక్టరు బ్రహ్మజోస్యుల ను బహుజనముగా పంపిన రాజీనామా ఉత్తర మామోదించబడినది. శ్రీమతి బుజును సాంఘికమూర్తి శాస్త్రి సంఘాధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనిరి. మొదట రాజవంశీశా జరిగిన సంఘసభలో శ్రీ సీతేశ్వరరావు జాంబాయి సమాధానమును గూర్చి అమలాపురము సభలో చాల చర్చ జరిగినది. సమాధాన తీర్మాన మామోదించబడినది. "ఈ సెల 18 వ తేదీన మహాత్మా గాంధీ శివోదయముగాన ఆనాడు మండలమునం దంతటను పతాకములతో ఊరేగింపు జరుపవలెను. భారత కాంగ్రెసు సంఘమునా రామోదించిన పతాక సభ్యులను తీర్మానము నీ సభావ్యక్తి పరమ చున్నాడు. 18 వ తేదీన అన్ని తాలూకా సంఘములవారు పతాకముల ఊరేగింపులను జరపవలెను. కాంతి యంతముగ జరుపడు పతాకముల ఊరేగింపును ప్రభుత్వము చరలు నిరోధించినచో కాంగ్రెసు సంఘమున జరుపవలెనని ముందుగా ఆయా తాలూకా సంఘముల అధ్యక్షులయొద్ద నుండి అనుమతిని బడయవలెను. అధ్యక్షులు మాజులతో కాంగ్రెసు దర్బారులకు అనుమతిని బడయవలెను" అను తీర్మాన మామోదించబడినది. రాత్రి 9 గంటలకు సభ ముగిసినది. (తంతివార్త.)

సమకాలికాభిప్రాయములు

నాగపురపు సభ

అల్ ఇండియా కాంగ్రెసు కమిటీవారు మొదటి రాజీ తీర్మానమున తిరిగి ఆమోదించిరి. కాని ఈ రాజీ తీర్మానములు చివరి అసెంబ్లీకి నాటికి జరిగినందున ప్రత్యేకముగా కాంగ్రెసును వైసెలో జరిపి, కర్తవ్యమును నిర్ణయించవలసిన అవసరము గమనింపబడినది. దీనినిబట్టియే అల్ ఇండియా కాంగ్రెసు కమిటీ గయా తీర్మానమునకు వివాదముగన, అకాస్మికముగాను ప్రతినిధిత్వము చేయవచ్చును. తాను తప్పు త్రోవ త్రొక్కియు, రాజీ తీర్మానము నామోదించి రాష్ట్రమున కమిటీలచేతల నలువకాచెను గాని, ఆ పక్షము సమాజముగ విభలమైంది. దోషియే న్యాయాధికారి నుండజూచుటకంటె పరిహాసార్హమైన విషయమేమిట? ఈ పరిహాసమునకు బాల్పడలేదు మొదటి కర్మింగు కమిటీ వారు తమ పదవులకు రాజీనామా నిచ్చిరి. (కృష్ణావత్తిక)

కాంగ్రెసు

కాంగ్రెసుకు ముఖ్యమంత్రిగను ఏమి చేయవలయునో తీర్మానించు కొనలేదు. బొంబాయి సమావేశమునం దామోదించబడిన సమాధానమును అందరు ఖండించుచున్నాడు. అది సమాధానముగాదు ఈ సమాధానము కక్షిపీతము మండబడిన సూచించుచున్నది. నిందు దేశము మహావ్యవస్థయందు తీర్మానింపబడిన నిర్ణయములకు కృతిరేకము. తీర్మానించుటకు కాంగ్రెసు స్థాయి సంఘమువారికి అధికారము గలదని తలచుట విచిత్రముగ నున్నది. కాన సభ వివాదము సంబంధమున కాంగ్రెసు పక్షమువారు అ కలం దించిన వైఖరి క్రమబద్ధమున బాధ్యత భారములకు కృతిరేకముగ నున్నది. దానుగా రెండు ఆచార్యులైనను ఎవరైనను కాంగ్రెసు నిర్ణయముల ననుసరించి ప్రవర్తించవలెను. లేకున్న కాంగ్రెసు అంత మొందుట యొక్క ముగిసిన స్వరాజ్యపక్షమునందు భేదములు ప్రబలుచున్నది. సలూరాజును జయభారగుడు రాజీనామా ఇచ్చి వారు. కాన సభలు ప్రవేశించిన పిమ్మట చేయవలసిన పనులను గురించి పక్షమువారు తమియు చెప్పలేదు. కాన సభలు ప్రవేశించిన పిమ్మట కాంగ్రెసుకు నున్న నిర్ణయముకొనెదరట.

పతి రాజకీయపక్షములను ఎన్నికలసమయములందు తమ విధానమును ప్రకటించుట ఆచారమై యున్నది. నన్ను ముందుగ ఎన్నుకొనడు. నేను చేయబోవునది నెమక చెప్పెనని చెప్పు వారు పిచ్చి ఆనుకొనియుండు దగినవారు. రాజకీయ వ్యవహారములందు భర్తవృష్టి యుండకపోయినను ప్రపంచజ్ఞులమైనను యుండుట అవసరముగాదు. (క్రిస్టియన్ టేటియల్)

నారాయణవరం (ఒకవిలేఖరి)

కాంగ్రెస్ పతాకము

జూలై 14:—చిత్తూరు జిల్లా కాంగ్రెస్ కమిటీ కాంగ్రెసు దర్బారుకు కమిటీలం రాజగోపాలాచార్యులుగారు ముగియించిన విలేఖరి. వారును శ్రీమతి సి. వి. రంగం శ్రీమతి గారును చరణంబాకం, వన్నూరు, జగన్నాథపురం, సంబాకం, దామకపాకం వల్లి నిన్నటిరోజున కేంద్రముగా ముగియించి తిక్త స్వరాజ్యనిధికి 63 రూపాయలు వసూలయ్యెను. జగన్నాథపురములో క్రైస్తవబడికటి బాతీయపాఠశాల యొకటి యున్నది ఆయా రిమూల, మాదిగలు క్రైస్తవబడులలో చదువుటకు ఇష్టములేక బాతీయపాఠశాలలో చేరుటకు వత్తునాటుగా నున్నారు. బాతీయపాఠశాల అధికారమును మామోదించుట చేర్చుటకు ఇష్టపడలేదు. జిల్లా కాంగ్రెస్ అధికారమును వారలకు ఒకపాఠశాల యేర్పాటుచేయును రని తలంచుచున్నాను.

ఎ. జె. ఎల్. మోక్షగౌడగారు ఆరకాను (బర్హా) వలె కమిషనరుగ తాత్కాలికముగ నియమింపబడిరి.

మంజుల రాష్ట్రమునకు ముప్పవద్ద డాక్టరు బెల్లె గాముగాలోక లోగినిబావి స్వహమునకు తిరిగి నన్యుయందగా మోటారుబండి ప్రమాదమునకుల నురణించెను. వీరినడుపు 75 సంవత్సరములు.

కంట్రీ క్లబ్బు ఆర్కా మడేవను జిల్లునుగురించి విచారించుటకు నియమింపబడిక ఉపసభ్యులు వారు చిత్తునివేదికను తయారు చేసిరి సభ్యులందరే కేగిరముగనుండిగట్లు జేరియుచున్నది.

వీరూరు కాసనసభ

రాష్ట్ర జూలై 14:—వీరూరు కాసనసభయందు కరిశ్రమల సమయము బిల్లును ప్రవేశపెట్టు సంబంధమున గా|| ఖా|| బి|| ప్రకటించి గా|| ప్రసంగించును రాష్ట్రము ఆర్థికస్థితి సభి వృద్ధి మొదలగు స్వహాపరిశ్రమలకు ఆర్థికముగాను, యంత్రురూపముగాను సహాయ మొనర్చబడునని నుశీలెను. సహాయ మొనర్చబడు పరిశ్రమల భాగమును విశాలమొనర్చి పరిశ్రామిక కాఖ్యాధికారి దెలిపిన నూవలగూడ చేర్చవలెనని కొందరు సభ్యులు నూచించిరి. ఈవిషయమును విచారించెదమని ప్రతిపాదనకు దగిరించిన పిదప బిల్లు సెలెక్టుకమిటీ నియమించుటకు ప్రతిపాదన మంగీకరింపబడినది.

సీమకమలములు

యిప్పుడే కొత్త సరకు వచ్చినది.

అందమైన పట్టులగలిగినట్టియు, మిక్కిలి మేలైనదియు, అద్భుతమైన కాంతిగలిగినట్టి సీమకమలములు యిప్పుడే ఆంటువర్పునుండి తెప్పించితిమి.

ఒక క్యారెట్టుకు 1 మొదలు 20 వరకు రాల్లు విధ విధ పరిమాణము లందుగలను.

దానియొక్క గుణమును తప్పక మీరు గ్రహించి, ప్రశస్తముగా చెప్పుదురని

మా దృఢ నమ్మకము.

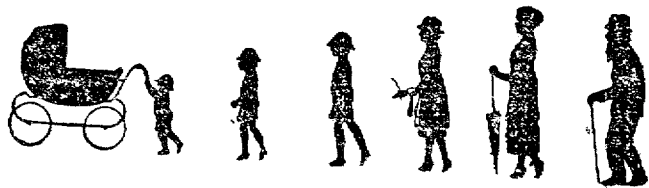
సూరమల్ లల్లుభాయి అండు కో,

సీమకమలముల దిగుమతి దారులు,

113, ఆదియప్పనాయకర్, వీధి, (కొత్తవార్ చావడి సమీపం)

ఒకే ధర

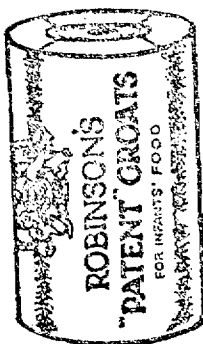
మదరాసు.

అన్ని ప్రాయములలోను

ఎంత పరిమాణమైనను

రావినన్న పేటంటు పొట్టడిసిన పెద్ద గోదూములు వాడటచే ప్రతియొక్కరికిని లాభముగలను. బిడ్డల తల్లులకు మిక్కిలి అమూల్యమైనది; బిడ్డలు బాగుగా పెరుగుదురు. రోగులకు దినక్రమేణ పుష్టి హెచ్చును. ముసలివారికి నులభముగా జీర్ణమగును, చాలకాలమువరకు జీవించగలరు. ఆరోగ్యవంతులు మిక్కిలి బలవంతమగుదురు. ఇవన్నియుగాక ఇది మిక్కిలి రుచియైన ఆహారము ప్రసిద్ధిచెందిన గొప్పవైద్యులు శిష్యులు చేయుచున్నారు.

Robinson's
"PATENT" GROATS

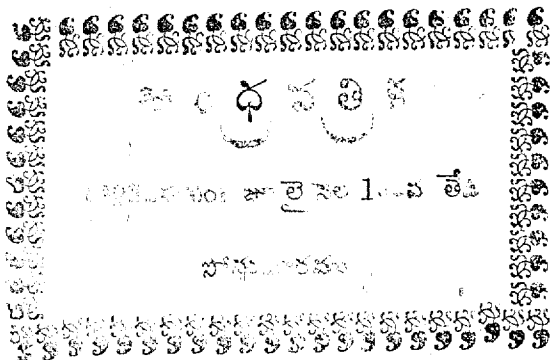
Manufactured by

J. & J. Colman Ltd., Norwich & London.

(With which is incorporated)

Keen, Robinson & Co., Ltd., London.

No 1

సభాసంస్థానము

సభాపాటియాల సభాసంస్థానములకు గల తగాదాలో, సభాసంస్థానాధీశుడు పదభ్రష్టుడయ్యెనని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గావించిన ప్రకటనము ప్రజల కే మాత్రము సంతృప్తి గొలువదని ఎంచితిమి. ఇర్యవసానములు లనే జరిగినది. సిక్కుల ఘనము వారిందు విషయమై ఆగ్రహపూరితు లగుచున్నారు. శిరోమణి ప్రబంధక సంఘమువారి విషయమై చర్య దీసికొనవలయునని కోరుచున్నారు. ఇట్టి సంఘటనము, తమ సంఘమునకు అవమానకరమని భావించుచున్నారు. అసమృత్తి సభలజరిపి తీర్మానముల గావించుచున్నారు. ఇతరుల హస్తములలోనికి సంస్థానము బాకుండ ఎదిరింపవలయునని, వీరు తీర్మానించిరి. న్యాయమూర్తి స్థూపర్తుగా రిచ్చిన తీర్పునుగూర్చి ఇదమితముని దెలుపుట కాభారములు లేవు. ఆభారములున్నను, ఇటీవలనిర్మించబడిన స్వదేశ సంస్థానరక్షణ శాసనముక్రింద, బ్రిటీషు హిందూ దేశము నందలి ప్రతీకలు వ్యాఖ్యాన మొనర్చుట గాని, ఆందోళనము సలుపుటగాని నేరమగును. ఈచట్టపు ఫలిత మప్పుడే దెలిసి పచ్చుచున్నది. పాటియాలాకును సభాకును మనస్ఫుల్లమునో, వాని పురస్కరించుకుని సభాసంస్థానాధీశుడు తన రాజ్యము నల విడువవలసివచ్చెనో దెలియదు. ఇందును గురించి ప్రభుత్వప్రకటనము తగిన హేతువులను గనుపరుపలేదు. అటుకేసులలో సభా పోలీసువారు పాటియాల సంస్థానమునకు సంబంధించిన వారిపై కేసులదెచ్చి శిక్ష విధించిరట. వేలకొలదిగ నడిచెడి కేసులలో, అటుకేసులందు న్యాయము జరుగలేదని దలచినన, ఇందు కొరకు సంస్థానమును శీక్షింపవలయునా? అన్ని న్యాయసాసనములలోను ప్రతి ఆభియోగమునందును, న్యాయము జరుగుచున్నదని ఎవరయినను రూఢిగ జప్పుగలరా? అట్టితరి, సభాసంస్థానమును మాత్రము ప్రత్యేక పరిమాణము ననుసరించి పరీక్షించుటే? సభా సంస్థానమునందలి న్యాయాధికతులు తప్పుజేసిపో, సంస్థానాధీశుడు ఇచ్చింకెలల బాధ్యుడగును? అతనిపై ప్రత్యేకిముగ బాధ్యత మోపుటకు కఠింబెద్దియో దెలియకున్నది.

మరియు విచిత్రము. ఇండియా ప్రభుత్వము వారి ఆగ్రహమునకు సభాసంస్థానాధీశుడు గురియైనను, బుద్ధిపూర్వకముగ నతడు తన రాజ్యమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి వప్పగించెనని ఎంచుట కష్టము. రాజ్యవివరమునకు బలవంత మేమియు లేదని, ప్రజలు ఏర్పేరింపకున్నారు. సంస్థానాధీశుల సంకేతులభాగ దోలగించుటకు వీలగుచో, అట్టి పదవిని వాంఛించుటకేరీసి ప్రోత్సాహము గలుగదు. సభాసంస్థానాధీశుని పదభ్రష్టుని గావించవలసినంత ప్రహేళిక మిడిరినో తెలియదు. సభాసంస్థానాధీశుడు సజముగ ద్రోహమొనర్చినయెడల, అతని వ్యవహారమును విచారించుటకు నూతనముగ నిర్మించబడిన సర్వేక్షణ కమిషన్లనుండవలసినది. ఇట్టి విషయములలో సర్వేక్షణమండలి జోక్యము కలుగ దీసికొన వీలులేదనో, దాని యునికివలన ప్రయో

జన ముండనేరదు. సర్వేక్షణమండలియొక్క ఉపసంఘ మొకటి విచారణసలిపి, నిర్ణయముగావించుట సులభసాధ్యము. సభాసంస్థానాధీశునికిని, తమ తోటివారు విచారించి నిర్ణయము గావించిరను సం తృప్తి గలిగెడిది. "ఆక్" కత్రికా వృత్తాంతము ప్రకారము, మహారాజగారు బలవంతముగ తన రాజ్యమును వదలుకొనవలసివచ్చెను. వెంటనే వదలుకొననిచో, మహారాజగారిని ప్రాసిక్యూటు జేసెదమని బెదిరించినట్లు. ఈ కత్రిక వ్రాయుచున్నది. సభా మహారాజగారిపై సిక్కు-సంఘమునకు విశేషకారణము గలదు. సభా మహారాజగారు ఇంతకు బూర్వము దేశభక్తిని గనుబజుచి కీర్తివడసిరి. రాజద్రోహ సభాశాసనమును, సామ్రాజ్యశాసన సభలో నిలిపెడిరెను. జాతీయవాదులపై సానుభూతి గనుకలెను. ఫర్ మేకేలు ఓడ్డయ్యగారు యుద్ధమున కితడు చేయదలచినసహాయమును నిరాకరించిరట. మొత్తముమీద అధికారవర్గమునకు సభాసంస్థానాధీశుడు మొదటినుండియు ఇష్టుడుగాడు. అందుచే, ప్రస్తుతసందర్భములో దీసికొనిన చర్యకు రాజకీయోద్దేశము గలదని, సిక్కులు భావించుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రకటనమునందు, సరియగు కారణములు గనపించవు. మొత్తముమీద అనవసరముగ ఆందోళనము జరుగుట కవకాశము గలిగినది. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సరియగు కారణముల నయినను ప్రకటింపవలయును. లేనియెడల తమ యుత్తరువును రద్దుజేసికొనవలయును. మిగిలిన విషయములందువలె, స్వదేశ సంస్థానాధీశులతో గల సంధంధము విషయమునందును, రీడింగు ప్రభుత్వమువారు కఠిన చర్యల నవలంబించుచున్నారు. ఇట్టి దృష్టితి ఎప్పుడు దొలగినో తెలియదు. విషయపరిస్థితు లొకదానివెంట వేరొకటి గుమిగుడుచున్నవి. భావి పరిణామ మెటులుండునో తెలియదు.

ఇంచికేపు ప్రభువుగారి ప్రసంగము :
భారత స్వపరిపాలనము

ఇంచికేపు ప్రభువుగారు లండనులో కడచిన శుక్రవారము గావించిన ప్రసంగమునందు, ముఖ్య విషయములగూర్చి అభిప్రాయ మొసగబడెను. జర్మనుల నణగద్రొక్కి ఎటులయినను నష్టపరిహారమును సంపాదించుట వీరి కష్టము లేదు. ఇటుల సంపాదించగలిగెడి ధనమునకన్నను, యూరపు ఖండము శాంతిభరితముగ నుండుట ఎక్కుడు శ్రేయస్కరమని వీరి యుద్దేశము. హిందూ దేశ ప్రభుత్వమువారు వ్యయమును తగ్గించినందులకును, బజ్జెట్టును సరిపుచ్చినందులకును, వీరు ధన్యవాదముల దెలిపిరి. రీడింగు ప్రభువుగారును, సైన్యాధికారియగు రాలిస్సను ప్రభువుగారును హిందూ దేశమును కఠిన హస్తములతో కరిపాలించుచున్నందులకు, వీరిని ఇంచికేపు ప్రభువుగారు ఆభినందించిరి ఇంచికేపు ప్రభువుగారి వర్ణనయందు అతిశయోక్తి లేదు. ఇరువుర పరిపాలనమును మిలిటరీ పరిపాలనముగ నున్నది. ఇట్టి పరిపాలనము ఇంపీరియలిస్టులకు సంతోషమును పురికొల్పునేమోగాని, ప్రజాభ్యుదయము గోరెడివారికి ఏమాత్రము సంతృప్తి గొలువజాలదు. లా, ఆర్డరులపేరుతో, నిర్బంధ విధానము తీవ్రముగ ప్రయోగింపబడుచున్నది. ఇందువలన ప్రజలకన్నను, అధికారవర్గమునకే ఎక్కుడు నష్టము గలదనట నిశ్చయము. పాలకులకును పాలితులకును తీరని ఎడబాటు గలిగినది. రీడింగు ప్రభువుగారి పరిపాలనము జరిగిన కొలదియు, ఈ ఎడబాటు ఇంకను విస్తరించు నూచనలు పొడ గట్టుచున్నవి. కన్సర్వేటివు ప్రముఖులకు మాత్రము,

దేశములో యుదయించిన సంక్షోభము గోచరింప కన్నది. హిందూ దేశమున బ్రిటీషు రాజ్య ప్రాబల్యమునకు భంగము కలుగుట కవకాశ మొస్తటికిని యొసగబడదనియు, ఇంగ్లండు యధీనమందున్న హిందూ దేశపు భావిస్థితి గూర్చి ఏమాత్రము భయపడ నవసరము లేదనియు, ఇంచికేపు ప్రభువు గారి రభిప్రాయ మొసగిరి. వీరి వాక్యములన్ని భారతీయుల కెన్నడును స్వపరిపాలనము లభించునాయని యనుమానము గలుగుచున్నది. బ్రిటీషు ప్రాబల్యము కెన్నడును భంగముకలుగనిచో, స్వపరిపాలన వెంటులభించునో రానురాను బ్రిటీషు ప్రముఖులనిజోద్దేశము బయల్పడుచున్నది. హిందూ దేశమునకు త్వరలో బుద్ధిపూర్వకముగ స్వరాజ్యము నిచ్చియోశ యడుగంటుచున్నది. ఇట్టి సందర్భములలో జేయదగినకర్తవ్యమేమి? పరులపై నాధార పడి లాభములేదను సత్యమును భారతీయులు హృద్ధతము జేసికొనవలెను. స్వశక్తి విజృంభణము వలననే, స్వరాజ్యము తప్పక లభించు ననుసంగతి చక్కగ గ్రహించవలయును. ఈవిషయమై కొందఱ కిటీవల సందియము లుదయించినవి. వీరు మరల ప్రాతపద్ధతులవలనకు దిరుగుచున్నారు. ఇట్టియపాయము విస్తరింపకుండజూడవలయును. స్వశక్తి బలపడినను, కన్సర్వేటివు ప్రభుత్వ పరిపాలనమునందు స్వరాజ్యము లభించునాయని విచారించజనదు. ప్రజలస్వాతంత్ర్యమును గుర్తించవలసిన తరుణ మే తెచ్చినపుడు కన్సర్వేటివులయినను తప్పక గుర్తించెదరు. కన్సర్వేటివు పరిపాలనయందే, ఐర్లెండుస్వాతంత్ర్యము గుర్తించబడెను. ఈజుట్టునకు స్వపరిపాలన మొసగబడెను. తురుష్కులతో సంధిజేసి కొనబడుచున్నది. అందుచే ప్రజలు సంసిద్ధత జూపునపుడు, ఇంగ్లండులో నేపథ్యమువారు ప్రాబల్యముననున్నను, స్వరాజ్యము లభించి తీరును. భారతీయు లీసమయమున, స్వాతంత్ర్య సంచలనము జూపెదరు గాక!

దారుణశిక్షలు

నాగపురమునకు వెడలెడి వాలంటీరులకు అధికారాలు దారుణశిక్షలను విధింప దొడంగిరి. గుంటూరునుండి వెడలిన అయిదుగురు వాలంటీరులను నాగపురపు రైల్వేస్టేషనుయొద్దనే అరెస్టుజేసి, వారి బొక్క-సంవత్సరము కఠినకారాగృహశిక్షను విధించిరి. ఇట్టిదారుణశిక్షలవలన, సత్స్వాగ్రహోద్యమ మారినోవునని తలచుట భ్రమ. అందుకుమారుగ, ప్రజలలో పతాకముగూర్చి అధికారాహము గలుగు ననుటకు సందియములేదు. సేత్ జమకాలాల్ బజాజ్ గారికిని, దేశముఖు గారికిని జయిలులో ప్రత్యేక సౌకర్యముల నిచ్చుటకు అధికారులు బూనుకొనిరి. కాని, మామూలు వాలంటీరులకును, తమకును విభేదముజూపుట, బజాజ్ ప్రభృతుల కిష్టము లేకబోయెను. అందుచే, అధికారు లీయదలచిన సౌకర్యములను వారు నిరాకరించిరి. నిజ నాయకుల లక్షణమిదియే గద. అందఱతోబాటు తామును కారాగృహమునందు కష్టముల ననుభవించుటకు, వీరు ఘనీధులయిరి. ఇట్టి వీరులను బైకి దెచ్చి యుద్యమము విఫలముగానెందు. ఆంధ్రదేశము తన తనయులను సత్స్వాగ్రహ సంరంధమునకు బంపి, తన విధిని నెలవేర్చుచున్నది. 18-వ తేదిన, అన్ని పాలములనుండియు వాలంటీరులు నాగపురమునకు వెడలెదరు. గాంధీమహాత్ముని ప్రైవేటును, కవిత్రమగు జాతీయపతాకముపైనను తమకు గల భక్తిని గనుబజుచెదరు. అంతియగాక, అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమువారి కోరికపైని, 18 తేదిన ప్రతిగ్రామమునందును జాతీయపతాకమును ధరించి

ఊరేగింపుజరుపవలయును. అహింసకు భంగము కలుగకుండ జూచుచు, ఏ సంఘమువారిని బాధ పెట్టక, ఊరేగింపు జరుపవలయునని మీరు గోరిరి. ఆ దినమున, ప్రతిపక్షమును, పల్లెయు నాగపురము వలె ప్రకాశించును. ఒక్క నాగపురము బదులు పెక్కు నాగపురము లుద్భవించునని అధికారులు తమ కట్టుదలను విడనాడెదరని తోచదు. కతాక భారణమును వారు సహించెదరని దోచదు. ఇటుల జన్మస్వాతంత్ర్యములకు భంగము కలుగుటచే, ప్రజలు వానిని రక్షించుకొన యవసర మెంతైన గలదు. లా, ఆర్డరును, పూజించెడి రీడింగు ప్రభుత్వమువారు విశేషదృష్టిని ఒలుకజాలరు. సత్యాగ్రహ ముదయించుటకు గల మూలకారణమును నివారించబూనరు. మైమైహముల నణగద్రొక్కటకు మాత్రము బూనుటచే ఎడతెగని ఆదోళనము జరుగుచున్నది. కాని, ఇది జాతీయ పునరుద్ధరణ మనకు విశేషముగ తోడ్పడుచున్నదనట నిర్వివాదాశయము. ఇందుకై అధికారవర్గము నభివేదింపవచ్చును. సత్యాగ్రహ మనకు అధికారవర్గము అవకాశమియ్యదని విచారించవలసివచ్చును. ప్రతిష్ఠ కై ఇట్టి ప్రమాదముల కెన్నిటి కయినను, వారు లోనగుచుండురు. వీని నవకాశముగ గైకొని, ప్రజలు ఆత్మశక్తిని గనుజుచి బాధానభవమునకు లోబడగలిగినపుడే, స్వరాజ్యము సమీపించుచుండును. జన్మస్వాతంత్ర్యరక్షణకొరకు, ఏజాతీయర్పణజేయ సంసిద్ధత జూపునో, ఆజాతీయస్వరాజ్య వృద్ధి గాంచునట స్పష్టము. ఈ మార్గమును విడిచి కేవల మంత్రాంగపద్ధతులతో కామముగ పుట, వ్యర్థకార్యము. మంత్రాంగమనందు, భారతీయులు అధికారులతో తులనగజాలరు. సత్యమును కవచమును ధరించి, ధర్మమును నిష్కర్షగ నవలంబించునపుడే, భారతీయులు నిరంకుశత్వమును ఆతి సులభముగ జయింప గలుగుదురు.

పార్లమెంటునభలో గల్గెంతు

పార్లమెంటునభలో రానరాను, అల్లరిండ్లకాట కట్టుకున్నది. ప్రాచీన సాంకేయిక మలుముల ద్రోసిబడుచున్నది. లేబరుకక్షభ్యులు, తమ యద్వేషములను కుండ బగలగొట్టినరీతిని వెల్లడి జేయుచున్నారు. తీయనగకలకల, సెలవుగులైతి, అర్థగాంభీర్యముగల వాక్యములు, ఇదియన్నియు వెనకకుబట్టినవి. గ్లాడుస్తను, ఆస్టిత్తు ప్రభుత్వ తుల ధోరణి కిప్పుడ గౌరవము లేదు. జూన్ 27 వ తేదిన, లేబరుభ్యులను నలుపురను అధ్యక్షులు సస్పెండుజేసిరి. ఈవారమందిన లండను టైముస్పత్రికలో, యాంగ్లద్రగోళము వివరింపబడినది. ఈంగ్లద్ర గోళము ఒకటింపాతికగంటకుపైగి 20 గంటలు శివోపులకు పాల్గొంటును దొంగించిన విషయమును మాకుకులను అను లేబరుభ్యుడు చచ్చిపో మెదలిక, ప్రభుత్వభ్యులవంకికు దిగి, ఇట్టిచర్య "కూనీ" యని పేరిడిరి. అందుపైని, "కూనీ" యనకదమును ఉపసంహరించుకొనవలసివదని కేసులు కలరేగెను. అధ్యక్షులు గూడ యటులనేగోరి. లేబరు నాయకులగు మాక్స్ నాల్డుగారు ఏదోధముగ సమర్థింప బూనుకొనిరి. వెంటనే టెట్లే అను మరియొకభ్యుడులేచి, మాక్స్ నుగారు పయోగించిన పదము సరియైనదినియు, దానికి వేరుఅర్థమున కల్పించగూడదనియు, కేసులేదు. అంతట గల్లెతు జరిగెను. రామ్సే మాక్స్ నాల్డుగారు తమ యనుచరులను మందలించ జూచిరి గాని లాభము లేక బోయెను. అధ్యక్షులు మాక్స్ నును, వీటిగా రిపురను సభనువిడిచి లేచిబొమ్మని ఉత్తరవిచ్చిరి. కాని, వారు కదలకబోయిరి. డిప్యూటీ సార్లెంటు

గారు వచ్చికోరినను, వారు వెడలిపోయిరి. అంతట వారిని సస్పెండు జేసినటులుగ హోంసెక్రటరీగారు ప్రతిపాదించగ, పార్లమెంటునభవా రంగీకరించిరి. అంతటితో యల్లరి యణగలేదు. స్పీకరును మరియొకభ్యుడులేచి, "హంతకులు" అనియరువసాసెను. మరిల వీరి గూడ సస్పెండుజేసిరి. పిమ్మట, సర్ జార్జి హార్డిను గారు, పిక్ వెల్ అను లేబరుభ్యుని యుద్ధుడని అభిప్రాయించిరి. ఈమారు అధ్యక్షులు లూరకుండిరి. లేబరుభ్యులు గానివారిపై అధ్యక్షుడు కక్షపాతము జూపుచున్నటుల, బుచ్చనను గారు నిందించిరి. అంతట బుచ్చనగారిని గూడ సస్పెండుజేసిరి. తుట్టుతుడకు సర్ జార్జి హార్డిను గారు తమాషణ గోరిరి. లేబరుభ్యులను ఇంతకావని సస్పెండు జేయలేదు. కాల నియమము లేక బోవుటచే, వారిని సభలోని కెప్పుడు రానిచ్చెదరో తెలియదు. సస్పెండు అయినను, ఈ సభ్యులకు సభ్యత్వపు వేతనము మట్టుచునే యుండునట. ఇట్టి గల్లెంతులు పార్లమెంటునభలో తరుచుగ జరుగుచున్నవి. పార్లమెంటు సభాకార్యక్రమమును, హిందూ దేశపు శాసనసభలవా రనుసరింపవలయు నని వాదించెడివారు, ప్రస్తుతపరిణామమును గమనించుట యుక్తము.

సహాయనిరాకరణము

జాతీయభ్యుహారములు హిందూము గావలయు ననిన, సహాయనిరాకరణము దప్ప వేరు మార్గము లేదని, అన్నికక్షములవారును గుర్తింప వలసివచ్చుచున్నది విషయములు, ఆర్థికవశన ప్రయోజనము లేదని వెనుకనే చెల్లినవచ్చెను. సంస్కరణములకలనను, శాసనసభలకలనను, ప్రజాశాసనభ్యులను చేకూరుననట కల్లయని ఇప్పుడు స్పష్టమగుచున్నది. అట్టితెలి, మహాత్ముడు బోధించిన అనహాయోద్యమమును నిష్కర్షగ కొనసాగించుటయే, ప్రజలకు శరణ్యమగుచున్నది. జె. బి. వెట్టిగారు అనహాయవాదులు గారు. నేటాలునందును, కేయాయందను గల భారతీయుల దస్థినితి విషయమై, సామ్రాజ్యపారస్త్వపుసంఘ కార్యదర్శిగ వీరు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి రెండు లేఖలను పంపిరి. అధివేతరాజ్యములలోని భారతీయుల హోదాయను, హక్కులను ఇప్పటివలెనే అసంపృప్తికరముగ నుండచో, సామ్రాజ్యములకు సంబంధించిన విషయములలోను, దేశోత్పణ విషయములలోను, సహాయనిరాకరణము నవలంబించుటకు ఆదోళన మారంభమగునని, వీరు మందలించుచున్నారు. కేనియాతెల్లవారి కలుకులే కొనసాగుచో, హిందూదేశమునందు బ్రిటీషు ప్రతిష్ఠకు ముప్పువాటిల్లునని వీరు వాదించుచున్నారు. అధివేతరాజ్య భారతీయు సమస్య ప్రస్తుతస్థితిలో అనుకూలముగ పరిష్కారమగునని దోచదు. ఇట్టి సందర్భమందను, వెట్టిగారు తాము జేయదలచిన సహాయనిరాకరణాదోళనమును కొనసాగించెదరా? కేవలము బెదిరిపుకొరకు ఇట్టి లేఖను వ్రాసియున్నచో, వెట్టిగారు భారతీయుల గౌరవప్రతిష్ఠకు తీవ్రని భంగము వాటిల్ల జేసెదరు. ఉప్పుపన్ను విషయమై, జరుగనని కేప్సిన్ ఆదోళనను జరుప నందుకకు, హెయిల్ గారు శాసనసభ్యులను ఎత్తిపొడిచి శాసనభ్యులను కక్షము బొత్తుగ దగ్గిసాయించి, వెట్టిగారు ఊకబెడించి యూరకున్నచో, నగుబాట్లు పలుకుదురు. అటులగాక సహాయనిరాకరణము నవలంబించి, అధివేతరాజ్య భారతీయుల కడగండ్ల బాపదలచుకొనచో, వారికి కలుపుడు తోడ్పడెద నమకుకు సహాయము జేదను.

వ్యత్యాసము

మధుసాననిషేధము ను వలదని ప్రజలకు బోధించిందులకును, త్రాగెడివానిని నిరుత్సాహపరచి దులకును, మధురలో దేశ సేవకులు పలువురు శతృపాత్రులగుచున్నారు. హిందూ దేశమునందు ఇట్టి చర్య నేరమగుచుండ, ఆమెరికా దొరలెనమువారు మద్యపాననిషేధము కొనసాగుటకై తమ సత్వశక్తులను వినియోగించుచున్నారు. ఇంగ్లండునందునను, కరిస్టియన్లు మారుచున్నవి. పార్లమెంటు సభ్యురాలగు అప్టరుసతి, ఇటీవల నెక చట్టమును కామన్సుభలో ప్రతిపాదించెను. ఈ చట్టము ప్రకారము 18 ఫువత్సరముల వయస్సు గలవారికి మద్యములను విక్రయించగూడదు. ప్రభుత్వమువారి చట్టము నెదిరింపకపోలేదు. కాని సభ్యులు పలువురు ఆమోదించుటచే, మూడుమార్ల చట్టమును కామన్సుభలో చదువుట యయ్యెను. ఈ చట్ట మికమీద శాసనమనను. వ్యత్యంతిదేశములకును కరాధీన దేశములకును పరిస్థితులలో నెంతటి వ్యత్యాసము గలదో యూహింపవచ్చును.

సర్ మాంటాగూ వెబ్బుగారు

ఉప్పుపన్నును రాజప్రతినిధిగారు సర్టిఫై జేయుట కవసరముగలుగలేదని, సర్ మాంటాగూ వెబ్బుగారు లండను టైముస్పత్రికకు మరిల వ్రాసిరి. రాబడిలో తరుగును పూడ్చుటకు వేరుమార్గము గలదని వీరి వాదన. సత్యము నీరీతివ వచించినపుడు లకు, వెబ్బుగారు ఆంగ్లోహైందవులచే నిరసింపబడుచున్నారు. హిందూదేశమునందు ప్రజాశయములతో సాన భూతిగ నుబలచెడి యూరపీయునులకు వ్యసంఘమునందు గౌరవస్థానము లభింపజాలదు.

"స్వరాజ్యవత్రిక"

వైశేతో దగ్గిరల శకుంభంధ్రయ్య చాదరిగారి సంపాదకత్వముక్రింద, నానూతనాంధ్రవార్తపత్రిక కలకత్తానది, ఈపత్రిక స్వరాజ్యవత్రికము ప్రచురణమునకు ప్రత్యేక కాంగ్రెసుభి జరుగుట ప్రమాణాభిప్రాయమి. చామగారు నాగపుర సత్యాగ్రహమును వివరించినను, ఈపత్రిక కొన్ని యాడుచున్నది. పత్రికాచరమునందు విచక్షణ గనబడుచున్నవ్యత్యంతాభిప్రాయముల దెలుపుచున్నదలకు, యాపత్రిక పభి నందించెదము. స్వరాజ్యవత్రికపై పాటుబడిడి పత్రికలన్ని బయలుపరిచిన, అధికముగ కాలపు. ఈపత్రిక చిరకాలముకర్తరి కాంగ్రెసు గౌరవమున క పాడుచుండుగాకయని కోరెదము.

స్థానిక వార్తలు

మదరాసు కార్పొరేషను:— శత్రుపాతానాము 5-15 గంటలకు ప్రభుత్వమునందు మదరాసు కార్పొరేషను పాధానిసమావేశము జరుగును.

మద్రాస్ ప్రభుత్వకార్యకర్తలసభ్యులగు కా. సర్ వాల్మీలగారు స్పీకరుడయి మెట్టపాలయమునండి మద్రాసున కుదెచిరి.

సెషన్సుకు కమిటుచేయుట:— దొంగకెస్సివోలును మార్పులతో యత్నించిన నేరముకై, టి. సి. మైల్ ఆను నా మాంకరముల శ్రీధరక అనునవని జార్జిటౌను పోలీసుకొర్టు మేజిస్ట్రేట్టు హైకోర్టు సెషన్సుకు కమిటుజేసిరి.

ఒక స్త్రీ మోసముజేయుట:— ఎరిరాజు అను నామాంకరముగ ముగిసామి కుక ఆగ్రాదుడు కన్న ముఖ్యో ఆశక్తికర్త సర్దునుపేటర టిక్కెట్టుకొనవైకరవరి చెప్పి 14 ఆదాయ గైకొని కొరుకుపేటకు పాతటికట్టువొక కానిని ఆమెకెతిచ్చి మోసముచేసి పారిపోయింపుకై ఆమెండ్లెంటువై అరెస్టుజేయబడి జార్జిటౌను పోలీసుకొర్టు మేజిస్ట్రేట్టుకు పేరుమానులు కలిపి తీసివెళ్ళబడినది.

బ్రిటన్ లోని భారత విద్యార్థులు

మేస్సీయరు కుటీరము

పాటగారి యంత్రాసము

గౌ. శాస్త్రి కూట్టుప్రక్కటాగారు గ్రామపాఠశాలగా, కడప జిల్లా కలెక్షన్ - 14 వ తేదీ నాయంకాలము 6 గంటలకు, మద్రాసు క్రైస్తవ యంత్రాసము మండలియందు 24 సంవత్సరము, క్రైస్తవ యంత్రాసము కార్యదర్శి యగు కే. జి. పాటగారు "బ్రిటన్ లోని భారతీయుల" అనే గూర్చి గుమరొక అర్థశతకాల చువ్వనించిరి. పాటగారు రీతుకొని లండన్ నుండివచ్చిరి. భారతీయుల తమ సంఘమునకును ఇతర యుండి ఆంగ్లేయ భారత విద్యార్థుల యంత్రాసము నిర్మించ బడిన మేస్సీయరు కుటీరమును, ఎడిన్ బరో మ్యూజింగ్ నగరము లందు భారతీయులు నివసించెడి కన్సల్ గృహములను చూచుట కిట్లుచేసెను. తమ యంత్రాసమును కొలది మాటలలో వర్ణించిరి. కథనములను అంగ్లేయ విద్యార్థులను, అంగ్లేయ వర్ణనలను చెప్పియుండిరి. సభ 6-45 గంటలకే ముగిసెను. ఈ సభ్యులకు పాటగారు చెప్పిన మాటలలో నీ క్రింది ముఖ్యంశములు:-

విద్యార్థిభావము

బ్రిటన్ లోనుండి భారత విద్యార్థులను గూర్చి వినుట కింతటిది యేలేనిదియందుట విశేషముగ నున్నది. మన భారతీ యులు ఆశేక సంవత్సరముల కాలమునుండి శిక్షణాశ్రమ సుఖపు టయందును, వాయువిమానములందు వర్తనకు మొనరుటయం దును, ప్రసిద్ధి కల్గినవారు. నేటికిని మన కాయిత్యము మొక విధముగ నిలచియున్నది. విదేశములకు బోవలెను కుమారులను మనకులను బ్రిటన్ కు ఇదేవిధ విద్యార్థులలో రెండురక ములవారులని 30. శాతముయందుంటి మనకేయిలు కలం చిరి. ఆంగ్లేయ వల్లె ఆంగ్లేయ సందర్శకులను తెలిసికొని వాని కనుకలును ప్రరక్షించి కుటుంబము నుండువారు మొదటిరకము. అట్లుగాక, ఆంగ్లేయ విద్యను లేనియు కలకత్తా, బెంగుళా త్రి ఆకాశముగ నలిగి న్యవేశింపుటలకు వారు రెండవరకము. ఇట్లే రెండురకములవారున్నాలో లేలో అనువిషయము మనకు ప్రకృత మెరుగొనదు. ఏది యెట్లున్నను, విదేశములకు వెడలు భారత విద్యార్థుల సంఖ్య ఏమాత్రమున తగ్గుటలేదు. కరి ఆనందవర్షములలో, సంవత్సరమునకు కనీసము అయిదు వందల ముం ది వంతు న బ యుట బోవు చు న్నారు. ఆ కర్మల శిక్ష యా తా భిలాష మన కింను గలదు. తేజమును, సమృద్ధియును వాటి ఎన్ని శక్తి మెల్లమూరమైనను మనము కులభముగ బోవుచున్నాము. ఇట్టి విదేశములకు భారత విద్యార్థుల ధిక సంఖ్యకలముగ వెడలుతుండు టకు, భారత దేశమునందలి విద్యార్థిభావములందు సంస్కరణము గావించుటయే తగినోపాయమని బ్రిటన్ సంఘమువారు తమ నివేదికయందు విభాషించెడిరి. కాని విద్య యిది కేమి, విద్యా విధానమును సంస్కరించుట యెట్లు, అ ఏ భారత విద్యార్థిని ప్రవృత్తించెను, ఆతను వెంటనే సమాధాన మిచ్చుటలకున్నాడు. ఈలోపున నేదోయొక విధానము జరుగుచునే యుండలేదు. బ్రిటన్ నందు సామాన్యముగ 1,500 మంది భారత విద్యార్థు లుండురు. వాడ ఆదేశములో నక్కడక్కడ తమకు కావలసిన విద్యార్థులనుంచుచుండురు. లండన్ నుండి ఆ సంఖ్యనూ వర్ధిల్ల గమునకు నుండును. ఆగ్నేపర్వత, కేంబ్రిడ్జి, మ్యాస్చిస్టర్, బల్మోరా ము, ఎడిన్ బరో, మ్యూజింగ్ కన్సల్ గృహములయందును చదువు గుచుండురు. భారత దేశమునకు ఈ 1,500 మంది సంఖ్యయు ఆకర్షణమును పురిగొల్పుదు. ఎవరే నేను చదు కొనుచుండిన కాలమున, ఒక్కమదరాసు క్రైస్తవ కళాశాల యందే 1,500 మంది చదువుకొనుచుండిరి. కాని బ్రిటన్ లో నట్లుండుటకు మీ లేదు. ఇంతియంది విద్యార్థులకు శిక్షణ మొనగుట కొకే విశ్వ విద్యాలయమునందు కరుణ అందవచ్చు.

నివాసము, అవకాశములు

విద్యార్థులనుండి పాఠశాలకు లులే పోవుటయే కాదు, ఇంతియంది తగిన నివాసములనిచ్చి వారి కరుణలనుజూచు టకు తగిన సృష్టు నుండదు. అందుచేత అచ్చటకు వెడలినవారి నశేకులు తిరిగివచ్చుటయు తిట్లనొందు చుండును. సుతనవిత్వ విద్యార్థులనులగు ఆగ్నేపర్వత, కేంబ్రిడ్జిలందలి వానియందు చతురులయేమోద మ్యాస్చిస్టర్ నుండి పాఠ విద్యార్థులయములు కేకులు బ్రిటిషు విద్యార్థులతోసపే సాధించబడిన వనియు, వారికి మొట్టమొదట నిరంతరము తమచున్నతనియు, వాని

వాని కార్యనిర్వాహణను నిర్వహించుచుండురు. అవిద్యార్థులయధికారము తమ కక్రొలది సహాయముచేయు చుండురు. వారిని నిందించి లాభములేదు. కాని కరుణా రసమును తేలేలేదు. కొందరి కిప్పుడిప్పుడు నునకై తమకటా తు వీక్షణములను ప్రసరింపజేయుచున్నారు. ఆమెరికాలాని కార్యము విశ్వవిద్యాలయమే యంగ్లేయ తాత్కాలికము. మన యంత్రాసము బ్రిటన్ కు బయలుదేరుటకు పూర్వము అక్కడ చేర గానే ఏమిచేయుట ఎవరవద్దను పోవుట యను విషయములను వారుగ నాలోచించుకొని తరువాత ప్రయాణము సారంభించు టయొక్కతముగ నుండును. బ్రిటన్ సంఘనివేదిక యావిషయమై కొంతవరకు అభిప్రాయములను స్పష్టపరచింది. కల్లిదండ్రుల అవి శేకమే విద్యార్థులవృత్తులకు హేతునకున్నది. కళాశాలలో ఇంతయంది మాత్రమే చేర్చుకొనవచ్చు నను నియమ మిచ్చుట విశేషముగ పాటించవలెను. బ్రిటన్ లో నట్లుగాక ఫలకాశ మును బట్టి వారు కలిగియును నియమముల నేర్పరుచుకొందురు. విద్యార్థులయధికారము మన విద్యార్థులను శిష్యులొనరియెడల క్షేమము కల న వారట్లు వెడల గొట్టుచుండిరి నని మనము కలంకరాదు. నియమాను సరణము వారి కార్యమునందలి ముఖ్యములను. సాంకేతిక శిక్షలందు పరిశ్రమ కై వెడలువారు ముఖ్యముగ తమకర్తవ్యమును నిర్ణయించుకొని అటు కేగుట యొక్కతముగ నుండును.

బాలుర కష్టములు

మనవారు సామాన్యముగ బొంబయి కలకత్తా లెట్లు ఏగుమో, అట్లే మన విద్యార్థులు ఇంగ్లాండున కేగుట యోగ్యముగ కష్టపడెదమను. వారు తమ స్వగృహముల నుండి పొమ్మేమి యు తీసికొనివారు. ఇచ్చట మనకు ఎక్కువ విలువ లవాడెము రూపాయ, అచ్చట పాను. అపు టకుపోగాక, సామ్యు వెట్లు కృణవరచలెనో మనకు తెలియ వుండదు. కొందరు పానులను రూపాయలలో ఖర్చువెట్టు దురు. ద్రవ్యమును పొదుపుగ వాడుట వారికి తెలియదు. సామాన్యముగ భారతీయులనులందు, బాలుగు సామ్యును నిలువజేసి వెట్లుకొను సభ్యులను లేదు. కల్లిదండ్రులు తమ బాలుర కట్టి యభ్యాసమున కలగజేయరు. ప్రాత్యూహపరచరు. అట్టి యభిప్రాయము కల్లిదండ్రులకు గాని బాలురకుగాని నున్నది సదు. ద్రవ్యమును బాలురు పొదుపుగ వాడుటయు, ఖర్చు వెట్లు సామ్యులకు లెక్క వ్రాయుటయు, ఆ యాచారము మన కు లేనేలేదు. సామ్యులకే ఇంగ్లాండుకు వచ్చిన, వారికి సహాయము జేయుగా రెండు "బీదవిద్యార్థి నిధి" యను పేర నొక సంఘము గలదు. వారు ద్రవ్యము లేక ఇబ్బందులలో నుండి విద్యార్థులకు కక్రొలది పాను మొనగు చుండురు. ఒక్క 1921 వ సంవత్సరమునందే వారు ఇంగ్లండును తొమ్మిది వందల పానులకు ఖర్చువెట్టిరి. కేరలము ఇబ్బందులలో నుండి సాను మత్స్యసంఘము నుండిన భారత విద్యార్థులకు 80 మందికి వారు సామ్యును పంచివెట్టిరి. ద్రవ్యము లేనివారు ఇంగ్లాండుకు వెడలి ఇచ్చట కష్టముల పాలుగుట ఎందుకే? వీరి కష్టములకు చూడబాలక వీరిన్నను కొంచెము ఎక్కువ ద్రవ్యసమితి లల యి తర భారత విద్యార్థుల వీటి అప్పు ద్రవ్యము సామాను చేయుచుండురు. కాని వాస్తవము ఎల్లప్పు డును స్వగృహములనుండి ద్రవ్యము పుష్కలముగ రాదు. తోడి విద్యార్థులకు సాయము చేయుట కలక, తమ యత సరముల కేలేక వాధ పడుచుండు విద్యార్థులు దురదృష్టవశాత్తుల నుండికి సుమారు 60 లేక 70 మందివరకు నుండురు. ప్రపంచవర్తకపరములందు జ్ఞానశిక్షితి యుజే మన బాలుగు ఇంగ్లాండుకు వచ్చును. కాన సామ్యు మొదలియగుతమకుంటి కచ్చట నుండునను భ్రమతో వచ్చును. వాకును అట్టిభ్రమయే యుండెను. నేను తేవున ఒకటివారము వాడుకరాతి దిగిని. నాసామానును పట్టుకొనుటకు కూలి తేరుండిరి. వాడుకముచూచి కచ్చుచుండిన ప్రజలు గుంపులు గుంపులుగ బోవుచుండిరి. (కామ్యూరప్రెస్) ప్రపంచవర్తకసంఘపు మేస్సీయరు కుటీరములకు మార్గము తెలిసికొని ఒక రైలులో వెళ్ళితిని. కుటీరము చేరితిని. ఎవరుపోయినను, ఆంగ్లేయ కరతి యొనగబడును. సామాన్యముగ నచ్చట విద్యార్థులు కిటకిటలాడు చుండురు. భారత విద్యార్థులలో కొక రొకటి పరిచయ మేర్ప డును. అచ్చట అవతీరమును నడపునది నలుగురు కార్యదర్శులు మాత్రమే. వారు తమ కక్రొలది పనిచేయుచుండురు.

స్నేహభావము

ఇది గాకను, మరియొక సంవత్సరము గలదు. బ్రిటిషు వారిని భారతీయులకును పరిచయము కులభముగ నేర్పగుట లేదు. దక్షిణతీరపు వానికి బెంగాలీయులతో పరిచయ మేర్ప

గుచుకొనుటయే ముఖ్యముగ నున్నది. మేము కలకత్తాలో సుమారు నాలుగు సంవత్సరములకాల ముండిమి. కాని బెంగాలీ యులతో పరిచయము నుడిగినదిగాదు. కనుక, బ్రిటిషువారితో కులభముగ పరిచయము గలుగుటెట్లు? మానములు నడచును. సంవత్సరములు నడచును. అంతియకాని బ్రిటిషువారితోడి పరిచయము మాత్రము మనకు కుడుగుదు. మనయుగములు లండన్ ఎడిన్ బరో, మ్యూజింగ్ నగరములకు బోవుచును. అచ్చట కొంతకాలము నివసించురు. తిరుగవచ్చుకపుడు, మొదట అచ్చటికి వెడలినప్పటివారికలెనే యుండురు. ఇట్టి యిబ్బందులను తొల గించుటకు మేస్సీయరు కుటీర మె తయేసి తోడ్పడుచున్నది. ప్రతి సాయంకాలమును అచ్చట ఏదో యొక విధముగ కాలము గడచి పోవుచుండును. భావనములు పంక్తియందు జరుగుచుం దును. వారమునకు రెండుమారులు కార్యదర్శులు భారత విద్యా ర్థులందఱను కలసికొనుట కవకాశముల నొనగూర్చురు. బ్రిటిషు విద్యార్థులను అచ్చట చేరుదురు. అనేకులు పరిచయముచేసికొం దురు. గాథలుగు మైతి ఆగ్రహముగ నెలకొనుచుండినన, బ్రిటన్ లో ననేక యాకర్షణకర్త అందును. అట్టియాకర్షణలలో బడ కుండ నిచ్చు శిలముగ భారతదేశమునకు మరల వచ్చుభారత విద్యార్థులను కూతులని యనవచ్చును. అట్టివారగుదు ఇట్టియా కర్షణలకు లాబడకుండునటుల మేస్సీయరు కుటీర మొసాధన ముగ జొచ్చుచున్నది. ఎప్పుడెప్పుడు ఎరి కెట్లెట్లు సహాయము చేయవలెనో కార్యదర్శు లెరుంగుదురు. ఇదియునుగాక బ్రిటన్ నందు సుమారు నలుగురియంది నలుగురియెరుచుంది భారత విద్యార్థులు గలరు. లండన్ నగరమునందు మాత్రము సుమారు పదియైదుమందిగలరు. వారు అభ్యాసకతనను ప్రతిదినమును ఈ మేస్సీయరు కుటీరమునకు వచ్చురు. వారిలో మేనమామ గలుగుటకు బాలుర కరకాశము లేవును. మన భారత విద్యార్థులు మిక్కిలి అడవతతోను, గౌరవముతోను అచ్చట మెలకుచుండురు.

మేస్సీయరు కుటీరము-ధనసహాయము

క్రైస్తవ యంత్రాస సంఘము ప్రకంఠనీయగు నేకచేయు చున్నది. ఈరాజధానిలోని జయిందాబాద్ కొందరాసంఘన సహాయము చేయుచున్నారు. ఇశ్వరు కుటీరముందు ప్రదేశ మును రాకెల్లరు ధర్మ కర్మలసంఘమువారు కొనినారు. క్లింద సంవత్సరవిద్యాలయ భవనమునకు ప్రక్కన 6 ఇండ్లకై నూతన ముగ క్రొత్తప్రదేశము తీసికొనబడింది. కులకాలాద్యన, ఫల పరకాలకాద్యన, అనేకులకుపాఠముండును. బసవన, అన్నిటికి ని కరుణండును. చదువు కొనుటకు అంతకన్నను నిక్కమైత్ర ప్రదేశము నేరొకటి యుండదు. ఈనూతనభవనముల నిర్మాణమునకు ఇరుకెయిదువేల పానులు కావలసియున్నది. ఇందుకై బ్రిటిషు వారు ఆ మొదలనునిచ్చిరి. ఆమెరికన్ లెదువేల పానుల నిచ్చి రి. భారతీయులు సుమారు మూడువేలపానుల నిచ్చిరి. అనంత రముగ కనీస మెదువేల పానులెను కావలసియుండును. ఈకథకు విచ్చినవారిలో నెవరై నను పెద్ద మొత్త మునకు చెక్కునీ నుడలచి యున్నయేల- (పురు) ఇది అచ్చటకు వంతుండును. సామ్యు ఎచ్చటను దొంగని యీ రోజులలో గూడ నీపాటి మొత్తములు చేరుచుండుట సంతోషకరము. మే క్సియరు కుటీరముయొక్క ఆకర్షణను ప్రజలుగ్రహించినటు కిదియొక ప్రబలిదర్శనము. ఈ మొత్తమైనను, ఆరమాసముల లో కలనే వమాలైది. స్వగృహమునుండి ఖర్చులకు ద్రవ్యమురాక వచ్చినసామ్యు నితరులు తీసికొనియుండి సమయమున కిక్క, విను గాత్రి దిక్కుతోడ నుండి విద్యార్థులకు ఈమేస్సీయరు కు టీరము మనస్సునకు విశ్రాంతి నిసాగలదు. బ్రిటిషువారు ఇచ్చు టకువచ్చి మనమైతి సంపాదించుకొనుట యంత యొక్కతగ నుండునో మనవారును అచ్చటకువెళ్లి వారి మైత్రి సంపాదిం చుకొనుట అంతయు క్రమ- (రకాశధర్మము)

అగ్రా స నాధి పతి

సభాధ్యక్షతవహించిన గౌ. శాస్త్రి కూట్టుప్రక్కటాగారు రెండునిమిషములు మాత్రమే ప్రసంగించిరి. నేను బాలిశుల కళాశాల కార్యనిర్వాహక సంఘము నందొక సభ్యుడను. బ్రిటిషు సామాన్యములోని యన్ని భాగము లనుండి విద్యార్థులను చేర్చుకొనుటయం దాకళాశాల ప్రసిద్ధికెం దియున్నది. మాఖ్యముగ భారత విద్యార్థుల కష్టమును అందు ప్రదేశముండును. ఇంగ్లాండుకు వెడలు భారత విద్యార్థులకై ఇంకను సాకర్షణల నొనగూర్చుటనని పాటగారు చెప్పిన అభిప్రాయముతో నేను సంపూర్ణముగ కేకీభవించుచున్నాను ప్రత్యేక భారత కరతి గృహములందు, భారతీయుల విచారణ క్రిందనుండుటకే భారత విద్యార్థులను ఇంగ్లాండు నకు పంపువో, దానికలన లాభ మించుకేనియు నుండదు. ఇంగ్లాండు నకుబోవువారు అచ్చట పరిశీలులను గగ్గుని 9 చి నా ని కను

హాకోర్టు వార్తలు

[గౌ. న్యాయ. రామేశం, వ్యాలెను]

మొదట బాలికను తీసికొని పారిపోయిన నేరము
మేరియామ్మ అను నొక మొదట బాలికను దురుద్దేశ్యముతో
తీసికొని పారిపోయినందులకు తీరుచున్నాల్సి వెనుకబడినోర్డు
లో 1 సంవత్సరము క. కి. పొందిన రాంబప్పను అనుబాధి
పక్షమున ఎస్. ముత్తయ్య మొదటియాయగాను ఆపీట వెటివను
నేడు గౌ. న్యాయ. రామేశం, వ్యాలెను గార్లయెదుట విచారణకు
వచ్చెను.

బాలికను 16 సంవత్సరములకు లోపుగ నుండే
నని ప్రాసిక్యూటరునందు రుజువుకాలేదనియు, లేడి కబ్ అసిస్టం
టు నర్తకు సాక్ష్యమువలన బాలికను 14 సంవత్సరముల
లోపుగ నుండెనని తెలిసెననియు, ఆ సాక్ష్యము సరిగాలేదని
యు, నోటిలో 29 దంతములున్నందున వయస్సు 17-21 లో
పుగ నుండవచ్చుననియు అప్పీలునందు వాదించబడెను.

గౌ. న్యాయ. ఎయిలీంగు ఆడ్వర్సు గార్లు వేసిన సెలవులకు
పూర్వము కేసును విని మొదటి సాక్ష్యము తృప్తికరముగ లేదని
తలచి బాలికను మరల వైద్యకళాశాల పీస్సీపాలు కరిలిలింక
వలెనని నిర్ణయించిరి. ఆలాగుననే మేజిస్ట్రేట్ సాక్ష్యము వేడు
తీసికొనబడెను, నోటిలోని దంతముల వలన వయస్సును నిర్ణయం
చుటకు పిలువలేదనియు, ఆర్డరుము తృప్తికరముగ లేదనియు
మేజిస్ట్రేట్ చెప్పెను. ఎటువలెడియో పోటోగ్రాఫులనుబట్టి
చూడ బాలికకు 13 సంవత్సరములకు వైగా నుండవచ్చునని
పాక్షి చెప్పెను.

మేజిస్ట్రేట్ సాక్ష్యమునుబట్టి కేసుజరిగిన 10 నవంబరు
1921 నాటికి బాలికకు 16 సంవత్సరములకు వైగా నుండవచ్చు
నని గౌ. న్యాయమూర్తులు అప్పీలు సంగీకరించి ముద్దాయికీ
ను రద్దుపరచిరి.

కాలేలికు ఆర్పిలినపు:— పోపుగారు తిరుచినా
జల్లి వాస్తవ్యులగు జె. రాకుగారిని తూర్పువడి జైలునను
ఆర్పిలినపుగ నియమించిరి. ఇంతకు ముందెప్పుడును భారతీయు
లకు ఆర్పిలినపుడని ఇక్కడలేదు. వీరిని ఆఫీసుంచింబుకై
ఆర్పిలినను పీఠిమందలి సెంట్రల్ జైలును పాఠశాలయం
దొంగభవనము. ముద్రాను ఆర్పిలినపు డాక్టరు జె. ఈల
గారు అగ్రాధికారిగ నుండిరి. రాకుగారిని ప్రశంసించుచు
యెదుట తీర్మానము, పోపుగారికి కందనము లర్పించుచు మరి
యొక తీర్మానము గావించబడెను.

కాకినాడ ముద్రాక్షరశాల

వీటియందు కేసున కవసరమైన యన్ని అచ్చుపములను ఆంధ్ర
మునను ఇంగ్లీషును సురమైన ధరలకు చక్కగా కేసుబడును,
ప్రస్తుతము కాకినాడయందుగల యవసరమునుబట్టి ఈ ముద్రాక్షర
శాల నూతనముగ స్థాపించబడినది. దేశభిమానము తగిన ప్రో
త్సాహము నొసగి మా సంకల్పమున సఫలముచేయ ప్రార్థితులు.
ముందపాక రంగయ్య, కోటిమర్రి రిఘుపతిరావు,
కాకినాడ ముద్రాక్షరశాల, బ్యాంకింగ్ స్ట్రీట్ కాకినాడ.

గుణముగ ప్రవర్తించుట యొక క్రమముగ నుండును.
ఇచ్చటను నివసించుటకులగు గణాంక లాభము? ఆదేవిధముగ
ఇచ్చటకేలేదు ఆంగ్లేయులను ఈదేశమును ప్రేమించును, ఇచ్చట
టివరితులను గమనించి, వారి కనుగుణముగ ప్రవర్తించుట
ను. అట్లు ప్రవర్తించక భీకరింతుకొని యుండిన, అసమజ
ముగ నుండును. ఎడిస్ట్రక్టులందఱు నగుము
లందుండినట్లు వారిచ్చట నివసించుటకుదు. ఈ
ధర్మమును నిర్వహించుట కిది యొకయేని తోడ్పడును. తాను
మరియుకొనిన దేశమునందు ఆదేశమున కనుగుణముగ నడచుకొన
వలయును. ఈవిధముగ భిక్షములున్నంతిలము భారతీయు
లకును (బ్రిటిషువారిని దృఢపను స్నేహము నిలిదియుండును.
భారతదేశములోని అంగ్లేయులు అన్నివిధముల
భారతసాంప్రదాయముల ననుసరించుటయు, ఇంగ్లాండు
నుండలి భారతీయులు అచ్చటివర్జినిల కనుగుణముగ ప్రవర్తించుటయు,
రెండవదేశముల మైత్రి సాధనములగును. కలకత్త
ధర్మము.

రకరెడు సౌనుండరింగారు అభ్యుత్థానికి కృతజ్ఞతా
నూచుటకును ఎందుముల నిర్వహించుట నధి ముగిసెను.

ప్రేమావలోకనము

కార్పొరేషను ఉద్యోగుల సంఘమువారి
ప్రదర్శనము

చెన్నైలో కార్పొరేషను ఉద్యోగుల సంఘమువారు
నిన్న సాయంత్రము 5-30 కు విజ్ఞాపితమైన పురమందిరమున రావు
సాహెబు పి. సంబంధం మొదలయ్యారు గారిచే ప్రాయశఙ్ఘిక ప్రే
మావలోకనమునాటకమును ప్రదర్శించిరి. ఈనాట
కమునందలి యిచ్చిత్రము హాస్యకృష్ణగారి రసమిలికించున రసపు
త్ర చరిత్రాత్మకమునైకడు మనోహరముగా నున్నది. తదనగుణ
ముగ సమర్థులగు నటులు దానిని ప్రదర్శించి చుదిరిత వన్నె వెచ్చిరి.
సరిగా 5-30 కు నాటకము ప్రారంభింపబడి సరిగా 9 గంటలకు
ముగింపబడెను. ఇందు పాత్రధారులందఱును ప్రశంసనీయులే యై
నను ప్రధాననాయిక పాత్రను ధరించిన టి ఎస్. కుప్పుసామి
గారును, ప్రధాననాయకుడగు జయసింహ పాత్రను ధరించిన ఎస్.
ఎం. కామాక్షిగుండర్ కాస్త్రీగారును, తారాబాయిభి యగు
తులసిబాయి పాత్రను ధరించిన ఎం. శతీభావారావుగారు,
జయసింహ అనుచరుడగు మచాలింగు పాత్రను ధరించిన
ఎం. ఎస్. శ్రీనివాసంగారును, ఘోరర రాజుమారుడు నన త్రివా
డునగు మదనసింగు పాత్రను ధరించిన పి. చిన్న సామయ్యగారు
యను ప్రత్యేక ప్రశంసకు పాత్రులు. తారాబాయి తులసిబాయి
జయసింహ పాత్రధారులు గాన కాలమును పాత్రోచితాభిస
యమున చక్కగా కనబరచి సభ్యుల నానందింపజేసిరి. తా
బాయి రూపసాందర్యము, నడక తీరి, చాక చక్కము, తోమల
మయ్యు ప్రశస్తిల మగు వహనైపుణ్యము, గాన కాలము
ఆత్యంత శ్రేణుల నీయులైయున్నది. ఉదయసింగు, వీరసింగు,
చెయతుసింగు, జుల్ఫీరుఖాను, మహమ్మద సా ముక్కు గు పాత్ర
లను ధరించిన వారు వాడే బాగుగా ప్రదర్శించిరి. మొత్తము
మీద ప్రదర్శనమర్మి త బ్లా ఘనీయముగ నున్నది.
దేశభావార, శ్రీనివాసంగు, చిన్న సామయ్యగారు ఆమాత్యకృ
త్యము పెరిపాటల తనమున భీమత్వమును అనాగరికతను బాధు
గా ప్రదర్శించి హాస్యరసమును చక్కగా పోషించిరి. వీరిదివరకు
ఆంధ్రమున ప్రసిద్ధి నాటకమును ప్రదర్శించిరి ఇప్పుడు ప్రేమావలో
కనమును ప్రదర్శించును ప్రదర్శించిరి. రెండునాటకములను బ్లాఘా
పాత్రములుగానే యున్నది. ఇటులే వీర శి భామద్యయమున
ప్రదర్శనముల గావించుచుండగలరని నమ్మెదము. ఈవిషయమున
సత్యంత శ్రద్ధబూనిన సంఘోద్యోగులందఱును ముఖ్యముగ గౌరవ
కార్యదర్శులలో నొకరుగ వ. వి. గోపాల కృష్ణరావుగారును
ప్రశంసనీయులు.

ప్రస్తుతక కృష్ణివలెను! దేశమును విజృంభముగా నడపండి!
ఆహారము మార్చుకొనండి! దీర్ఘాయువులు కలగండి!!

ఎట్టి వ్యాధికై ననూ మందులుగాని కొరతగాని అక్కరి
లేని జలసూర్యకరణ చికిత్సయొగ వ్యాధియు కడకుల నశం
చించి పరిపూర్ణారోగ్యము పొందవచ్చును. జవాబు నిమిత్తము
టపాబిల్లలు వుంచి ర జమహేంద్రవరమునందుండు బొల్లా ప్రగడ
నుండర్ గోపాలరావు ప్రకృతిచికిత్స ప్రోత్సాహకర్తకు వెంటనే
వాసి తెలిసికొనండి. జలసూర్యకరణ శ్రుతి చికిత్సారోగ్య
భా శాశ్వతము, రాజమహేంద్రవరం.

ప్రకటన

తెలుగుతాలూకా నిడదవోలు పట్టణమున అంటి పెకనక
డు తనాళ్ళిలదారు ముగిసి మహమ్మదిల్లి సాహెబుగారికి అప్ప
తగాదాలవై 1600 కరువుపుణ్యముల స్థానము అందులో
సాలాన నుమారు 1500 కరువుపుణ్యముల కొట్టున్న పిల్ల
యింబును గాన నుమారులు ఆయనపేదరు ముల్లారా
రామారావు పుత్రులుగారి ఏలూరులో నివసికొన్న యెడల
చేర. ఫలస్ఫుల చేతుడవవును
ఏలూరు } వల్లూరి రామారావు,
16-7-28 } పీఠకు.

జాతకరత్నము

గొప్ప కిక్కుర! అర్థభరీ!
ఇప్పుడు ప్రమాదపుటినేటి వేళ మున్నగునది లేకయే కంఠ
త్వర ఫలితములను క్యాకెళ్ళరు రిడింగుతో నహ యెన్ని సంక
త్వరముల కైనను జ్యోతిషుని సహాయము అక్కరలేకయే
తమంటి తాము వ్రాసికొనగలరు. భూము, సంపాదన, ఆయు
రాశోగ్యములు మున్నగు ద్వాదశభాగము తో మీ మీకాత
కములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషుడు.
దీనివలె 2000, తెలఱులలోగా కొనుసారికి 1000 మాత్రమే.
అయితో జాతకములు సామెతలధరకు పంపవలెను.
(164) గ్రేటు యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,
బి.కోట, వికాఖపట్నం రెడ్డిపాడు.

వాతావరణస్థితి

1923-పం. జూలై నెల 16-వ తేది భోమవారము

జిల్లా ముఖ్య మండలము	తెలంగాణ అర్ధభారము	తెలంగాణ అర్ధభారము	తెలంగాణ అర్ధభారము	తెలంగాణ అర్ధభారము	తెలంగాణ అర్ధభారము
తెలంగాణ అర్ధభారము	తెలంగాణ అర్ధభారము	తెలంగాణ అర్ధభారము	తెలంగాణ అర్ధభారము	తెలంగాణ అర్ధభారము	తెలంగాణ అర్ధభారము
గోపాలపురం	89.6	80.0	...	0.82	5.89
కోరాపుట్
వికాఖపట్నము	89.7	79.0	...	1.79	5.68
కాకినాడ	99.1	80.5	0.07	1.99	5.14
మచిలీపట్నము	99.1	81.2	...	1.93	5.57
గుంటూరు
కర్నూలు	94.9	71.6	...	8.82	1.56
బళ్లారి	98.7	72.5	...	1.04	1.92
అనంతపురం
కడప	98.2	78.5	...	1.50	8.82
పెల్లూరు	95.8	79.1	...	1.52	0.24
మద్రాసు	96.0	77.9	...	2.50	0.10
కడపూరు	96.1	77.2	...	8.02	0.24
పెల్లూరు
సేలము	90.6	70.5	0.27	8.09	1.40
కోడంబరూరు	84.2	69.8	0.04	1.61	0.64
తిరుచనాపల్లి	98.5	79.0	...	1.12	0.99
నాగపట్నము	94.5	77.7	...	0.94	1.14
పుదుచ్చోరు
మధుర	95.2	75.9	...	0.45	1.91
పాంబన్	91.6	77.6	...	0	0.45
తిరునల్వేలి	0.81	0.46
తిరుచేరమ	77.0	74.8	0.08	22.29	5.97
కొచ్చిన్	81.5	78.8	0.58	46.79	7.78
కాలికట్టు	78.2	74.1	0.21	45.81	1.88
మంగళూరు	81.1	72.8	8.20	58.88	8.83
రెంగులూరు	75.5	63.8	0.54	8.67	0.44
బొమ్మిన
మేర కార	84.1	60.5	0.95	45.92	2.41
తెలూరు
ప్రొద్దాచాడ
కారవార్
రత్నగిరి
బొంబాయి
మోలాపూరు
కొడకనార్	60.5	50.7	0.04	2.88	3.44
ఉదకమండలము

సర్కారులు:—దక్షిణమున కొంచెముచినుకలు కదినవి
అకసము మేఘావృతమై యున్నది. వికాఖపట్నములో ఆర్ద్ర
తక్కు. కాకినాడలో 5.4, బందరులో 3.8 డిగ్రీలు. తగిటి
వేడిమి మామూలు పమామకంటె తక్కువ. రాత్రివేడిమి 8.8,
28 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కన్:—కర్నూలులో కొంచెముచినుకలు కదినవి.
అకసము మబ్బుతో గూడుకొన్నది. కడపలో పగటివేడిమి
8.1 డిగ్రీలు ఎక్కువ కర్నూలులో 9.4 డిగ్రీలు తక్కువ బళ్లారి
లో 7.8 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి కర్నూలులో 18
డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—కొత్తపల్లితి మామూలుగ నున్నది.
కడపూరులో చినుకలు బడినవి. అకసము మేఘములతో మున్నది
అంకిటను ఆర్ద్రత తక్కువ.

పి. చెంగల్పరాయ మొదలియారు,

కాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

మధురజిల్లాలో అధ్యక్షుని ఎన్నిక
14-వ తేదీన మధురజిల్లాలో అధ్యక్షుని ఎన్నిక
వాయి వాయుడుగారి అధ్యక్షతన జరిగినదోర్డులో రాబర్డు
భాష్యుగారు జిల్లాలో అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడి. వీరికి 23
వోట్లు పొన్న సామి నాయుడుగారికి 6 వోట్లును వచ్చెను.

నాభా సంస్థానాధీశుని పదచ్యుతి

అకాలిజరవారి ఏర్పాట్ల ప్రకారము లాహోరులో ని
క్కుల బహిరంగరథ జరిగినది. “నాభా మహారాజుగారిని తొల
గించి సంస్థానమును పరాధీనము చేయుట అక్రమము. మహారా
జుగారికి మరల పరిపాలనాధికారము లభించుటకు తగిన ప్రయ
త్నములు నన్నిటిని పాటియాలా మహారాజుగా నొనరింపవలెను
అను తీర్మాన మానభలో నామోదించబడెను. (ఆ. ప్రె)

పాటియాలా మహారాజుగారి లేఖ

“నాభా మహారాజుగారు పరిపాలనాధికారమును వది
లుటనుగూర్చి నా ఆభిప్రాయములు పత్రికలలో నరిగా ప్రకటిం
పబడుట లేదు. నాకు వారిపై పెట్టికార్యములు లేవు. ఇది
వరకు నాభావారు చేసిన దుర్మార్గములకు తగినచర్య జరుపవలె
ననియు యితరములు నా బ్రతిదురాగ్రహమును చేయకుండ కట్టు
దిట్టములు చేయవలెననియు నేను యిందియా
దొర తన మాను కోరక తప్పినది కాదు. మహారాజుగారు
అధికారమును వదిలుటచే అనునదే నేను
శ్రేయశ్చేయుట మానివేసితిని. తనుచేసినవో అతనుకు చాలదుర్లభ
కలుగును. చాల నవనాగరములను ఉపద్రవకరములునగు విష
యములు వెల్లడియైనవిగాన మహారాజుగారి రధికారమును వదిలు
టయే యుక్తమని నేను తలంచెదనని” పాటియాలా మహారాజు
గారు శ్రీమగధునండి 14 వ తేదిని అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ నువారికి
చాసిరి.

సిమ్లా సిక్కుల ప్రభ

15 వ తేది సాయంత్రము సిమ్లాలో సిక్కుల బహి
రంగరథ జరిగినది. నాభా మహారాజుగారిని పరిపాలనాధికారము
నుండి తొలగించగూడదు. మరల వారిచే అధికారము
నిచ్చుటకును మే మాందోళనము చేయకమానము. ప్రబంధక
సంఘమునా రాందోళనమును నడిపింపవలెనను తీర్మానము
అసభలో నామోదించబడెను. (ఆ. ప్రె.)

వర్తికాభిప్రాయములు

నాభా మహారాజుగారు పదచ్యుతి లగుటవలన సిక్కుల
అసంతృప్తికాముల మరల రగులుకొనగలవు.

వీరు రాజ్యమును వదిలికొనగలసినందుకు కోర్కె కారి
ణములను ప్రభుత్వమువారు నూచించుచున్నారని పీటిని
చెప్పుట కష్టము. నాభా సంస్థానపు పరిపాలనము ఇతర అన్యాయ
ముగనన్న యెడటి బ్రతిష్ఠాభివృద్ధి మరల చర్యలయ్యు
కొనలేదని ప్రశ్నించు చున్నారు.

ఇంతకాలము తన అధికారమును దుర్వినియోగ పరచు
చున్న మహారాజుగారి చర్యలను బ్రతిష్ఠాభివృద్ధి మారు,
బ్రతిష్ఠా రెవేడెంటుల నపించియుండిరి. సిక్కుల కట్టు ప్రభు
త్వమువారికినా భూతియండిన ఇంతకాలము ప్రభుత్వమువారు
అక్రమించియుండరు. ఇట్టి భిప్రాయముల సిక్కులకుతోచక
మానవు. సిక్కు సంఘమునకు గల అల్లులగు రాజ్యాధికారమును
ఐంకొండించుటకై ఈపన్నాగము ఎన్నబడెనని సిక్కులు
సంతోషించెదరు. యెడటినుండియు నాభా మహారాజుగారు పాటి
యాలోయములపట్ల పానభూతిలవాదు. వీరివైఖరి సిమ్లా దేవత
లకు కంటముగ నుండెను. సిమ్లా విశేషాంశ కార్యాలయాధికారు
లకు పేరుబలిగ ఇక్రబడిరిని సిక్కులు తలచెదరు. ఈ ఆభిప్రాయ
ములు బలపడకుండుటకై ప్రభుత్వమువారు ఇందులకు సంబంధి
చిన వివరములన్నిటిని ప్రకటించుట అవసరము. (హిందూ.)

పన్నెయో సంవత్సరములనుండి పరిష్కరింపబడని నాభా
పాటియాల వివాదము అంత మొందినదనియు, నాభా మహారాజు
గారు కోర్కెని అనమానకరమును మరలను సంగీరించి రాజ్య
మును వదిలుకొనుటకు అంగీరించినదియు అసోసియేటెడ్ ప్రెస్
వార్తపట్ల తెలియుచున్నది. పాటియాలా సంస్థానాధీశునిను
అధికారులకును అగౌరవముగ ఎడతెగని ఆందోళనము నాభా సం
స్థానాధీశుడు జనప్రయంజనమునా బింబుబడినది. ఈ వివాదమునకు
సంబంధించిన వివరములన్నిటిని తెలుపక ప్రభుత్వమువారు
గోప్యముగ నుండుటచే ప్రజలకు సందేహములు కలుగులవు.

తన ఇష్టముచేతనే నాభా సంస్థానాధీశుడు తన రాజ్య
మును వదిలుకొనెనని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించు చున్నారు.
ఈ వివాదమును పరిష్కరించుటకై నియమించబడిన సంఘము
వారి తీర్పును చూచి, నాభా మహారాజుగారు రాజ్యము వదిలు
కొనుటకు అంగీరించినది చెప్పబడినది. నాభా సంస్థానము నందలి
అధికారులు పాటియాలా సంస్థానాధికారుల నగౌరవ పరచి
యుండిన యుండవచ్చును. కాని సంస్థానమునందున్న బ్రతిష్ఠా
విజయ ఇన్నిదినము లేమి చేయుచుండెనని మేము ప్రశ్నించు
చున్నాము.

స్వయంజగత రాజ్యమును వదిలుకొనుటకు నాభా
మహారాజుగారు అంగీరించినారా? ఇట్టి అనమానకరములగు
వరతులను వారు స్వయంజగత అంగీరించి రని
మహారాజుగారి ప్రచారముగలవా రెవ్వరును నమ్ముటలేదు.
భారతదేశమునందలి దుర్మార్గులగు సంస్థానాధీశులలో నాభా
మహారాజుగారు రొకరు. పాటియాలాలోయముల పట్ల అధికమగు
ఉత్సాహము వారి హృదయమునందు గలదు. 1921 సంవత్సర
మున మహారానిందు తిరు సార్వరకచిహ్న ప్రతిష్ఠాపన ప్రారంభ
మహాత్మ్యమునకు అగ్రాసనాధిపత్యము జూపించి లోకమాన్యుని
అధికముగ ప్రశంసించియుండిరి. “తిరువహారమును అనవ్యక్త
మకు శక్తినిపద గలవాడు. అద్దములేని ప్రైవేటుపానములు
సంకల్పబలము గలవాడు. భారతదేశపు భావి కౌన్సిల్స్
ము నెల్లప్పుడును హృదయమునందు ముగిసినదివాడు. భారత
దేశము కుద్రపించి పారికత ముద్రా స్థాపించు కంఠము కట్టు
కొనిన దేశభక్తులలో వీరు అగ్రగణ్యులు.” అని నాభా మహారా
జుగారి రత్నము చెప్పిరి. అప్పుడే వీరు విరాళముగ తొమ్మిది సం
వత్సరముల నొసగిరి. మిల్టోవార్ని కానభవలించుచు వీరు
సామాన్య కానభవల్యులుగ నొక పర్యాయము నియమించబడిరి.
ప్రతిభావన తప్పకరమయ్యు చర్యలను గుర్తానముతో పా
టకైకొను చుండిరి. ఇతర ప్రభుత్వ నియమిత సభ్యులకల కాక
వీరు అధికారుల కుటుంబము తమ సభ్యులకు నొసగుచుండెడి
చాతు. అప్పుడప్పుడు ప్రభుత్వవిధానమును తీవ్రముగ ఖండిం
చుచు గిభిరోపన్యాసము తిచ్చుచుండెడివారు. ఇదంతయు
వీరి తండ్రిగారు బ్రతికియుండినప్పుడే జరిగెను. ఇట్టివారు సంస్థా
నాధికారులు కాగానే వీరు జరుగవలయు నో అని జరిగెను. బ్రతి
ష్ఠా రాజకీయ వ్యవహారములందు సోగ్యము వుచ్చుకొనుటకు
వీలులే: పోయెను. కాని స్వార్థం ప్రశ్న ప్రయోగములు
చేతిలోని కీలుబొమ్మవలె అడకుట ఇచ్చగించ
లేదు. సిమ్లానుండిలి ఉన్న తాధికారులకు ను
వీరిని అనకూలము లేకుండెను. సంస్థానాధీశుల రక్షణపట్ల
మును కోరిన అతి స్వల్పసంఖ్యాకముల సంస్థానాధీశులలో మ
రొకరిమాడ చెప్పబడుచున్నది. ఇట్టివారు అనమానకరములగు
వరతుల సంగీరించిన సమ్మతముకట్టెను. ఈ వివాదమునకు సం
బంధించిన సంపూర్ణ వివరములను ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించ
వలెక. అట్లుచేయనివో ప్రజలసందేహములు బలపడును. (హిం
దూ(కానకల).

దేశ వార్తలు

లాసేను చిక్కులు

నూతనసంధిగావస్థ

లండన్, జూలై 14:—ఉదయము 12.50. తురుష్కల
లింగన వ్యవహారమును జూచుచేయు తలంపుతోనే యున్నార
గాని పాశ్చాత్యులకల తత్వలో భూర్తి జేసికొను అసక్తి
కలుగలేదని ప్రెస్సు పత్రిక ప్రాయము చెప్పెడి.
బేను లేదు అని వారు చెప్పలేరు. ఈ మాటలను బహుశా నా
రికి తెలియదు. 450 సంవత్సరములనుండి తురుష్కల యూర
పులో నున్నారగాని యూరపియును అభ్యాసములు వారికి కట్టు
పడదు. తిర్క్కి యూరపురాజ్యములలో నొకటిగనుండుట
కు విజృంభించుట అంగీరించెడి. కాని ప్రస్తుత మాత్రు
ష్కల మనసంతయు ఆసియాలో నున్నది. ఎల్లపు
డును అక్కడనే యుండు నుద్దేశము తెలియజేయునట్లున్న
దనుచున్నది.

తురుష్కల కేమికావలెనో తెలిసికొనుటకు ప్రెస్సు
పత్రికానిలేఖలు వినుకొనో అనుకుచున్నారు. మిక్రమందలి
అవశిష్ట నియములన్నియు అంత్యపరిష్కారము గాంచినవి.
సదుపాయముల సమన్వయ మరల తురుష్కల ప్రారంభింపదలం
చిరేని అట్లుచేయటకు అందరును సిద్ధముగ నున్నారు.

కెమాలుగారి హెచ్చరిక

కాన్స్టాంటినోపొలునుండి ప్రెస్సుపత్రిక విలేఖరి ఇట్లు
తెలుపు చున్నారు:— సంధి నిశ్చయముగ కుదిరినదని అనుకొన
రాదనియు తమదేశమును రక్షించుకొనుటకు మరల కాలము
వచ్చుననియు కేమాలుపాషాగారు నైస్యములను హెచ్చరించెను.

బ్రటిష్ సేనలకు సందేశము

తుర్క్కిని భారీజేయు విషయమును గూర్చి ప్రస్తావించు
చు మనము భారీజేయునపుడు తురుష్కల కొంతవరకు సంక్ర
ప్తిని జూపుట మానవ్యభావమని తలంచెదనని హ్యరింగ్టన్ నే
నాని నైస్యములకు తెలియజేసెను.

అఖనవారములు చాలకష్టమైన వనియు
అందరును కోడము నపసంపాదించుకొని నిగ్రహముతో వని
జేయవలెననియు ఎట్టి అల్లరుల కవకాశము నీయగూడదనియు
హెచ్చరించిరి. ఇంకొండు నిగ్రహముతో ప్రవర్తించినందులకు
నుతినించిరి.

తురుష్కల కోర్కెలు

లండన్, జూలై 18:—ఇస్కీతుపాషాగారు మిక్రమందలి
యాద్యనాకల తమ నైస్యముతో బాకే భారీజేయు విషయమును
గూర్చి పట్టుదల జూపుచుండుటచే భయపడ నవరములేదని
నమ్మకముగ కొందరు తెలుపుచున్నారు.

81 తేది లోతుగ సంధిపరము సంతకమగునని నమ్ముచు
న్నారు. అగట్టు ఒకటవ తేదీని అంగారావారి కందజేసెదరు.

బ్రటిష్ సామ్రాజ్యములో కుప్పకోగము లేకుండజేయు
టకై లండనులో ఒకసంఘము శేర్పరచిరి.

బ్రటిష్ సామ్రాజ్యవస్తు ప్రదర్శన సభాధిపత్యమును వేల్పు
యవర జూగా రంగీరించిరి.

అద్దెపట్టము కావస్థానభో మాడవసారి అంగీరింప
బడెను.

పోపు గారి లేఖ

యూర అక్రమణ

ను గూర్చి ప్రస్తావించుచు వరానులు జర్జనలనుండి
వారియగుల సాహ్యునే కనూలుచేయుట భర్యముగాని ఇన్య
తేపును బాధించి కనూలుజేయుట అశోక ప్రమాదములకు
కారణమగుననియు దానివలన యూరపునకు ప్రమాదము పాటిల్లు
ననియు ‘పోపు’ గారు తేటపరచు చున్నారు. అంతగా
ని మిగతావలె స్వయం అక్రమణను అపుడేని ఇంతకంటెనిరా
క్షేపణమును పద్ధతులను అసల బించగూడదా యనియు
ప్రశ్నించుచున్నారు.

శ్రేష్ఠమైన సిరాబిల్లలకుబదులు కృత్రిమ సిరాబిల్లలు

మాకాళి తగరపు డబ్బులలో బహు సిరాబిల్లలను వేసి కొందరు కృత్రిమదాగులు విక్రయించుచున్నట్లు
మాకు తెలిసినది. ఈయన అలవాటును మాన్పించుటకై మేము ‘యు’ గురుకుల ‘విక్రీసిర బిల్లలను తయారుచేయు
చున్నాము. కృత్రి సిరాబిల్లలు ‘కాంతి’, ‘ఇంజీయర్’ సిరాబిల్లల కంటెను విక్రీతి శ్రేష్ఠమైనవియు, అపూర్వ
మైనవియు తెలుసుకొనవలెను.

అన్యరహిత ప్రతీ ఆభిప్రాయము:—“మిక్కిలి కాంతిగల విక్రీతి నిలవర్ణముగల సిరాబిల్లలు ఉపయో
గించుటకు తగినవి, మిక్కిలి మిశ్రయములేవి. యు. సి. చక్రవర్తి కంటెని ఒక సిరాబిల్లయే చాలసిరాబిల్లలు.”

ఒకగ్రామ ధర శక్తి ది. బి. 0.11-0, కృత్రి ది. బి. సింహముమార్కు ది. బి. కొను ఏయగ ది. బి. బింక
మార్కు కొను ఎల్లూ, గ్రామధర రు 1-0.0, పాను తెనకలము సిరాబిల్లలు గ్రామ 1.5 రు 2.4-0.

(2) ఏయగమార్కు ది. బి. సిరాబిల్లలు 2 బుడ్లెల్లూ బైలెట్ సిరాబిల్లలను, సింహముమార్కు సిరా
బిల్లలు 2 బుడ్లెల్లూ మిక్కిలి కాంతిగల పల్లకిరాబిల్లలు

U. C. Chakravarty & Co. Baghban, Calcutta.

కీర్తి శేషులగు
కొమట్రాజు వేంకటలక్ష్మణరావు పంతులుగారు

(జీవిత చరిత్రము)

సాక్షాత్తులైన వారల యాదృశ సమక్షమునను, పరిశీలించి సంతకము చేసి, కొంతకాలము అని విష్ణుశర్మ శంకరమూలమున నుత్తరము గలదు. ఏమనగా పురుషులకు చేత అతనివారి. వంశము - దేశము - మాతృభాష - సోదరిసోదరము మున్నగు సమస్తమును అభ్యర్థించి గాంధీనో ఆర్యదొంగ దేశమునందు - నిజముగా కట్టినవాడని చెప్పదగినవాడు. కాని వాడు కేవలము పరివర్తనమును పొందుచున్న ఈ సంసారము నందు అనుభవమును ఎందఁడెందఁడు పుట్టుటలేదు? ఎందుకంటే దేవునిట్లుంటేయి? అట్టి వాడవలసిందిగా ప్రార్థించుచున్నావా అని యీ ప్రశ్నకు దాతవ్యము. ఈమాతృభాషను అదర్శ ప్రాయముగా గొనదగినవారు ప్రస్తుతాంధ్రదేశమునందు నల్లరైతుగురులకు నెక్కుడు లేరు. అందులో కీ. శే. లగు లక్ష్మణరావు పంతులుగారు గ్రహీతవలయుచున్నామని నిశ్చయించితిమి. ఇట్టివీరి జీవితచరిత్రము - దేశము దేశభాష దేశయాభివృద్ధియే ప్రధానముగా గాని దేశసేవను చేయుచున్న - మార్గమునకు అదర్శముగా నుండుటకై ఒకశాతం నిచ్చుట ప్రాయశఃపాము.

శ్రీరాజాగారి ముత్తనకల్లిగారియొద్ద దివానుగా నుండినవారు. తరువాత వీరి సంబంధము వీరియుభయుల మైత్రీని చాటిరి దృఢతనముతో. 1895 వ సంవత్సరమునందే వీరికి పేకట రంగారావుగారి కుమారులు అధికముగా కలదు. తరువాత 1,2, ఏండ్లు (వెంటలు పెక్కుటగా నుండి పిమ్మట దివానై పుట్టియొప్పుడై ఆవుడై యుండుచున్నది. లక్ష్మణరావు పంతులుగారికి 1897 లో వివాహము జరిగినది. వీరు స్వకీయవర్తన బహుళ (ప్రత్యేక ఫలప్రసూనము) 1901 కలహస్తమున కల్పితా యూరప్యటిలో శత్రుకాస్త్రమునందు ఎమ్. ఏ. పరీక్షను కృతార్థముగా గాంచి.

భాషా సేవ

లక్ష్మణరావు పంతులుగారు బుద్ధి తెలిసినది మొదలు విద్యా వైభవముల వార్షికులకు మంతయున, స్వాతంత్ర్య వాతావరణమున కృతే స్వభాషా స్వభాష సంసేవమును ప్రధాన లక్ష్యములుగా గాని (ప్రొద్ది సేయుచున్నది) గుహాప్రతి దేశములో కడచినది. అందువలననే వీరికి

లో పాల్గొని ఆ సాధారణ మగు మేధానంబలను చాటివారు. పంచవటి యనునది పునహద్యము నుండి సాక్షి యొందు మహారాష్ట్ర దేశమునందలి పండితులందఱునాడను. కాదు. "భద్రాచలమే పంచవటి" అని మహాదేశపండితులను వారి శిష్యులగు మన లక్ష్మణరావు పంతులుగారు సిద్ధాంతము చేసిరి. ఈవాదప్రతివాద సందర్భములలో మహారాష్ట్ర దేశమునందలి ప్రజానిధులందఱును మన లక్ష్మణరావుగారు చేసిన సిద్ధాంత చర్చలను చూచి ఆబ్బురపడిపోయినారు. వాటినుండి శిటి నటనను శ్రీయుతులగు లక్ష్మణరావు పంతులు గారిని ఆంధ్రుల కంటెను చూచి మహారాష్ట్రలో ఎక్కువగా నెఱిగియు గౌరవించుచున్నారనటలో నిసుమతయు నందియున్నది. ప్రొద్ది స్వర రజవాడీ మున్నగువాటితో వీరికి జరుగుచుండెడియుత్తర (శత్రుత్వ వ్యవహారమున, కండిత మోక్షము కలిగి మహారాష్ట్ర భాషలోని పూర్వకవి) మహారాష్ట్ర భాషలో రచించిన భాగవతము భారతమున వీరి సుపాద్యమున నిర్ణయనాగర ముద్రణాలయమున ముద్రింపఁ జూచుచున్నది. ప్రార్థించుటయును, ఈ విషయమును ఎక్కువక బలపరచ గలవు. మహారాష్ట్ర వాఙ్మయమునందలి యొక యపూర్వ గ్రంథమున - హమా హమా హమా పండితులు తమలోనున్నను - వారిందఱునందలి కేవల మొక్క లక్ష్మణరావు పంతులు గారిని (ప్రార్థించి పొక్కుర్తునుగా మహారాష్ట్రలో సేమించుచున్న నెతలు సాధారణమో సాతకులే యొందించెదరుగాక.

లక్ష్మణరావు పంతులుగారు లింగధారలగు నయోగ బ్రాహ్మణులు. వీరి జన్మస్థానము నైజాము ఇలాలాలో నందిగామతాలూకాలో చేరిన పెనకంటి ప్రాంతము. వీరు 1877 వ సంవత్సర ప్రాంతమున పెనకంటి ప్రాంతమున జన్మించిరి. వీరి తల్లిదండ్రులు కొంతకాలము పేకటపట్టణముగాను. తల్లి గంగమ్మ గారు. వీరు మువ్వరు అన్నదమ్ములు. కీ. శే. బండారు అచ్చయ్యగారు వీరికి అక్కగారు. లక్ష్మణరావు పంతులుగారు బాల్యమునందును విద్యాన రాగము గలవారు. 5, 6 ఏండ్లు వచ్చినప్పటి నుండియును వీరు నిరంతరము విద్యాభ్యాసమును చేయుచుండెడివారు. 5, 6 ఏండ్ల వయసు వీరు తమ యన్నగారగు శిశురారావుగారియొద్దనే యుండి విద్యాభ్యాసము నొనర్చిరి. ఎన్నికడయేటనుండి వీరు నాగపురమునందు తుట తట్టించినది. అచ్చయ్యగారు మిడియన్మూలమున ప్రవేశించి హిందీని మాతృభాషగా గ్రహించి మెట్రిక్యులేషనునకును చదివినారు. ఆకాలమునందు ఆహ్లాదముగా హైదరాబాదుగారి వారిమహాదేశ పండితులు లక్ష్మణరావుగారి బుద్ధిశక్తివ్యవహారము శ్రద్ధాభక్తులకును అబ్బురపడి లక్ష్మణరావుగారిని ప్రధానశిష్యులలో నొకరినిగా నైకొని నిరంతరము మాతృదేశము మాతృభాష మాతృసంసేవము ముఖ్య ప్రవృత్తులుగా నుండుటలు - విజ్ఞానాంధరములను ప్రవారి మాననవిధిని - విత్తి - యమూల్యములు అని తరసాధారణములగు నగుతమ జ్ఞానోభిధానము

మహాలసంస్థానమున దివానుగా ప్రవేశించుటతో బాటుగ లక్ష్మణరావు పంతులుగారి యాంధ్ర భాషాసేవయు వారంభమైంది. పంతులుగారు వాఙ్మయరంగమున ప్రవేశించునప్పటినుండి ఆంధ్రభాషా స్థితి ఆయోచనము భారత భారత సమానములు - ఇంపులు - ఇంటులు - ఇంటులు - (అరగా జ్ఞానంపు ధనము రాముడు మున్నగునెక్కువకూడాలి) (తమ భవ్యతతో పెంపొందెట్లులు, కొందరికిచేరే వాళ్లనుగూర్చి కానకన్య - మాలికలు! ఇవి యొక - నూటికి - ఏ - ఒక్కొక్క - పరిపాటులులేని - తెలుగు పండితులలో కష్టతక్కువ వారికెక్కువకొలుచుకు వదలి. ముందుకు కదలి వీరేశలింగము - పంతులు మున్నగు ఒకరిద్దరు - నుభవశక్తుతో వాల్మీకి వాఙ్మయము కలగలవలసిన ఈ కాలమునందు భాషా ప్రధానము సేయుచున్నదియు విశ్వామే. వివేక, వారి ప్రయత్నములందును సుఖసంస్కరణమున సమాధులును చేర్చి యేతరులందరినైనది. అహర్నిశము శ్రీరామలో కర్మించి! మెగ్గించి! ఇంతవపు ఆంధ్రములలో ఒక ప్రకృతికాస్త్రముగాని ఒక చరిత్రముగాని ఒక భూగోళవిజ్ఞానము గాని దేశమును బోధించగల గ్రంథములు కాని అట్టి గ్రంథములను సర్వసాధారణములగు రీతుల ప్రయత్నము గ్రంథకర్తలుగాని ప్రకాశకులుగాని బాతుకలేరు. లేనటులేమి? జన సామాన్యము ప్రకృతికాస్త్రము చరిత్రము మొదలగు పేరులనే విని యెఱుగదు.

లగునట్లు దోహదమునకై వారు లక్ష్మణరావుగారు ఆంధ్రదేశమును తమ మిత్రదర్శనమున (బంధించి సంవత్సరములలో - సమయము వచ్చినప్పుడెల్లను ఈమహామహని - చరిత్రనామమును సంస్కరించెడివారు. అటుతరువాత వీరు ఆర్యగారు (పిన్నిపాటుగా నున్న మూడుకాలము) ప్రవేశించి కట్టపరీక్షలకును చదివి 1900 సంవత్సరమునా ఫిలాసోఫీ (సామన్యత)లో బి. ఏ. పరీక్షయందు కృతార్థులగు గడించినారు.

కట్టపరీక్షలో కృతార్థులగునాటికి వీరికి హిందీమహారాష్ట్ర భాషలందు ఆంధ్రభాషను పండిత్యమున, అనితరసాధారణ మగు లేఖన క్రియను అలవడినది. అందులకు తగిల్లు గాలత్యములకును ప్రతిభయును వీరికి సంస్కృతాంధ్ర భాషావర్తనలలో తోడ్పడినది - కట్టపరీక్షలో కృతార్థులగునది పిమ్మటనే - అనగా 1897 వ ప్రాంతమునందు - వీరికి ప్రస్తుతము మనకాల జమీందారులగు మన్న శ్రీరాజా నాజుని పేకటరంగారావుగారి కి పరిచయము కలిగినది. లక్ష్మణరావు పంతులుగారి యాంధ్రభాషాసంసేవకలిగియు ఆసమయమునందే ఆయం రార్థము మైనది. శ్రీరాజానాజు, పంతులుగారు ఆప్పటికి నవయస్కులు. తరుణులు. విద్యాప్రేమయు కృతే శిష్యులైన సుగ్రీవీయును కలగలిగి. "జీవా కలయం కలయం మణి" అన్న వ్యాసము శ్రీరంగారావు లక్ష్మణరావు గార్ల సన్నిహిత్యావధాన సాధకములైనది. వైగా అదిగలను లక్ష్మణరావుగారి తల్లిదండ్రుల పేకటపట్టణమునందుగా

పేకటపట్టణములో విద్యాభ్యాసము ప్రవేశించినప్పటి నుండి - దేశరాధిపత్యమునందే త్రవలును ప్రజానిధులు నందగు వారిమహాదేశపండితులు మున్నగు గురువుల నిరంతర మగు విజ్ఞానోభిధాన - మాతృభాష - మాతృదేశము - సోదరి జనము - మున్నగువారి యభివృద్ధిప్రయత్నము అదర్శముగా చేర్చి డి. డి. కట్టపరీక్షయందు కట్టపరీక్ష ఎం. ఏ. పరీక్షయందు కృతార్థులైనది మొదలు పురుషులనేతరకాలమునందను ఆంధ్రకాస్త్రము ధారణకై వియోగింప నిలిచినారు

ఆంధ్ర వాఙ్మయ భివృద్ధికై వీరు చేసిన సేవ కృతే చాటుచున్నది ఇ. తొ. మాటను చెప్పవలసివచ్చును. బి. ఏ పరీక్షకు చదివెడి కాలమునందు, మహారాష్ట్ర భాషలో వారిమహాదేశ పండితులు ప్రధానముననున్న - ఒక మహారాష్ట్ర భాషానియ్యమగు మానీషత్వతక - గొంతకాలము - వీరు సంపాదనముగానుండి. ఆంధ్రము మాతృభాషా స్థితి యాంధ్రము - ఆర్యము బాలగంగాధరిలకు మున్నగు పండితాంధ్రులు మనకాలమున ప్రయత్నములు ఆంధ్రమున విద్యానివాదము చేయుచున్న మహారాష్ట్ర దేశములో - ఆయన మహారాష్ట్ర భాషాని - నిరభూటముగా మహారాష్ట్రభిక్షకు - ప్రధానసంపాదకులుగా నుండి - వారికి వివేకములతో సాధారణ నాగు ఫక్కుతో - విద్యానివాద మెక్కువకల ఎక్కువగా నిరుపయోగముయొకరియగుగాక. ఆకాలము వీరు - మహారాష్ట్రదేశమునందను - అల్లకల్లులమునందెచ్చిన - పంచవటి చర్చ

విజ్ఞానము గాని - విధముగాని - సర్వసాధారణు లగు ప్రజల కందఱును అనుభవమైనప్పటి వాఙ్మయమునకు చరిత్రముగాని యే ఒకరిద్దరో అందు పాండిత్యము గడించినను ప్రయోజ ములేదని లక్ష్మణరావుగారి సిద్ధాంతము. నుక ఎల్లెన ను ప్రజలలో సాధ్యనివయ్యమగు విజ్ఞానమును తెలియించినగాని అభివృద్ధి యొప్పదనము లేదని, విజ్ఞానచరిత్రక యనుపేరతో గ్రంథమునందలి ఒకదానిని ఏర్పడినారు. దానికి లక్ష్మణరావు పంతులుగారు సంపాదకులు. కీ. శే. రామకృష్ణ రంగారావు కలయ గారు అధ్యక్షులు. గాడిచెర్ల హరిహరశాస్త్రియ్యగారు అధ్యక్ష దేవర కాశేశ్వర రావు మున్నగువారు సభ్యులు. ఇట్లు గ్రంథములను ఒకదానిని స్థాపించి లలితగు వాల్మీకిభాషలో తమ కాస్త్రము కృతకాస్త్రము పూర్వకాస్త్రము మున్నగు కాస్త్ర గ్రంథములను హిందూముగము మహమ్మదీయులుగ మహారాష్ట్రచరిత్ర ఆంధ్రులచరిత్ర మున్నగు చరిత్రగ్రంథములను విమలాశివి మున్నగు నరలలను రంగారాయ జీవితము స్థియచరిత్రము మున్నగు మహాపురుషుల జీవిత చరిత్రములును, శ్రాత్రుకుల నెల యం ప సాగిరి. లక్ష్మణరావు పంతులు గారి నిరంతర మగు ఈకార్యదీక్షయును సంపాదకప్రవీణత యను గ్రంథములందు వి వి యముల యుజ్జ్వలతయును - ఆంధ్రదేశమునకు ను ఆంధ్రదేశమున దలి ప్రజలకు ను ఒక విధము గు గ్రంథసతనాభివామను భాషాభివామమునాకే ప్రవృత్తమునందాన క్రింది అలవడి చేసినది. ప్రస్తుతము ఆంధ్రదేశ

నునందు పేరొందిన గ్రంథమాలికల కన్నటికిని విజ్ఞానచంద్రిక వారు వెల్లడించే భిక్షువుల వాదనలను పోలగానే కాని ఒక్కటియును విజ్ఞానచంద్రికలో చల్లనివెన్నెల అగాయబాలకపోవుటయే గాక కాలమేఘములవారిని బడి కేరెడి వెలవెలబోయినవి. కారణమేమి? మక్కువ లేనియోధనము.

గ్రంథరచనము - చారిత్రక పరిశోధనము

లక్ష్మణరావుగారికి మహారాష్ట్ర హిందీ కర్నాట కాంగ్ల బ్రాహ్మణాధికారములలో సమానమును సరసము నగు పాండిత్యముగలదు. తత్తాపి ఆంధ్రభాషయందు ఆయనకుఁ గల అభిమాన మంతరంగమున చెప్పబడుట పితాకానిది. ఆంధ్ర వాఙ్మయమునందు ప్రస్తుతమున్న పండితు లొకటి పరిశోధకులనుగాని పండితులనుగాని విమర్శకులనుగాని పేర్కొనవలయు నన్నచో మున్నందు లక్ష్మణరావుగారికి చెప్పక తప్పదు. ఆయనకు సర్వకాలసర్వావస్థలందును-ఆంగ్లము-ఆంధ్రభాష-ఆంధ్ర సారస్వతము-ఆంధ్ర విమర్శము-ఆంధ్రచరిత్ర - ఆంధ్రవిజ్ఞానము- ఆంధ్రుల ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వము. అను వీనిని గుఱించిన విమర్శములే - నిత్యసర్వవికృత్యములు, ఆంధ్రభాషయొక్కల తత్వమునంతను వెల్లడించుటయే ఆయనయొక్క ప్రధానమగు ఆశ్చర్యము. అందుకొకటి ఆయన చిరుకు తన పీఠికమును గూడ వ్యంజితమునవలెనెచ్చెను.

విజ్ఞాన చంద్రికా గ్రంథమండలియందు లక్ష్మణరావు పంతులుగారు కేవల మొక్కసంపాదకులుగా మాత్రమే యుండలేదు. గ్రంథకర్తలుగా గూడ నున్నారు. శివాజీచరిత్రము హిందూ మహావీరము మహావ్యక్తియ మహాయుగము మున్నగు గ్రంథములు- ఆంధ్రయువకుల అనుదినమును కఠించుచున్న మహా గ్రంథములు - పంతులుగారు రచించినవే. విషయవైశిష్ట్యము- తత్త్వాన్వేషణము- ప్రతివాదిపక్షమును ఖండింపవలసి వచ్చినప్పుడు (వ్యక్తిమాత్రము లేని) వాదభేదము - ఆధారప్రదర్శనము మున్నగు సుత్రమోత్రమము లగు వాఙ్మయములరాజములు ఆయనగ్రంథములందు - బాలకై నను గన్నడగల- సారస్వతములములు. లక్ష్మణరావు పంతులుగారిని ప్రత్యక్షముగా తెలుసుకొని వారలు-ఒక నేటి ఇప్పటిచదువులలో- నెవ్వరైన నన్న నందరచ్చును. కాని ఆయనగ్రంథములను చదువనిగాని- ఆధనా చదివి సారమును గ్రహించి అనందపథనిగా- ఆంధ్రయువకులు ఒక్కరు నందరరకుల నిక్కము.

విజ్ఞానచంద్రికామండలి కొంత పనిచేసిపెదప పంతులుగారు విజ్ఞానసర్వస్వమును ఆంధ్రమునందు ప్రకటింపబూనిరి. విజ్ఞాన సర్వస్వము ఆంధ్రుల పాలిటికి విజ్ఞానసర్వస్వమే. ఇందు 1, 2, 3 వాఙ్మయములు ప్రకటింపబడినవి. వాల్మీకి ఆంధ్ర వాఙ్మయము. దీనియందు ఆంధ్రులు - ఆంధ్రభాష - ఆంధ్రసాహిత్యము - ఆంధ్ర విజ్ఞానము- మున్నగు సమస్తమును సంగ్రహించి ఒక్క సంపుటముగా- ప్రకటింపబడింది. ఈ సందర్భముననే పంతులుగారు హృదోన్మతసార బహులమున-ఆంధ్రులయొక్కయు- వాంఛ వాఙ్మయముయొక్కయును దురదృష్టవేదకవిజృంభించి ఆయనను మృత్యువు పాతాళ చేయటయను గల్గింది. ఏమిచేసినను చేయలేకున్నను ఈయొక్క వాఙ్మయమైనను నాటిదికమునా ప్రకటింప గలిగితిమి నేను ధన్యుడనే అని పంతులుగారు తమ మిత్రులతో ప్రసంగవశమున పలుకుచుండెడివారు. చిర కరు ఖక నొకగంటకు ప్రాణముపోవు సంకటమున గూడ వీరు ఈ కృషియందే నిమగ్నులై యుండిరి.

ఆంధ్రభాషా విమర్శసంతాపములో - లక్ష్మణ రావు పంతులుగారు గ్రంథకర్తగా మాత్రమే గాక స్ఫురదీధిమర్మకుడుగాను, శాసన కరిశోధకుడుగాను చారిత్రకమహిమకుగాను ఆంధ్రభాషకుగాను ప్రఖ్యాతిని గడించినవారు. వీరిటివల నాల్గవ ఆంధ్రసారస్వతసభకు అధ్యక్షులుగానుండి చేసిన యావస్థాసములును - అవ్వడ పుడు ఆంధ్రభాషామండలి సారస్వతానుబంధము పరిపత్తితికలలో వాయువును శాసన వాఙ్మయ పరిశోధక విషయముల గల వ్యాసములును, చిత్రాడ సభకు అధ్యక్షులుగా నుండి గావించిన యధ్యక్షకోపవాసమును, యధ్యక్షులైన బెజవాడ శాసనమునందలి భాషను గుఱించి వ్రాసినవాఙ్మయమును మొన్న మొన్న శివభక్తియందు లలిత కళలను పేరున ప్రకటించిన వ్యాసమాలికలును, లక్ష్మణరావు పంతులుగారు చేయుచున్న వాఙ్మయచర్యలను శాసనచరిత్ర శోధన పరిశ్రమలను వాఙ్మయ విమర్శచరిత్రమును పూర్వముగా చదువరుల హృదయములకు గోచరింప జేయగలవు.

నెరటివెట్టు పంతులుకు పనికిరాదన్న సామెతచొప్పున లక్ష్మణరావు పంతులుగారి భాషాపరిశ్రమను వాఙ్మయసేకన ఆంధ్రవాఙ్మయప్రితిని ఆంధ్రులకును మనము అంతగా గుర్తించలేకపోయినను పొట్టు కలకత్తా మున్నగు సుత్రరచయితలను మొనూరు ప్రభుత్వమువారును గుర్తించివారు. పొట్టు కల

కత్తా మున్నగు పుస్తకములందలి పత్రికలు విమర్శకులు పండితులు లక్ష్మణరావుగారి వ్యాసములను సలహాలను అనుదినము సర్పించుచుదురు. మొనూరు దొరతనమువారు తమ యూనివర్సిటీలో కరితుకునిగిరి నెన్నుకొని చిర కాలము కిందటనే గారవి చివార. మద్రాసు యూనివర్సిటీమాత్రము మొన మొన్నగారి వీరియొక్క తన గుర్తింపలేక పోయిరి. ఆయనను పంతులుగారు ఆంధ్రవాఙ్మయసేకన విడవాడలేదు. వెదకడి ఆంధ్ర చరిత్రాధారములను వెదకుచునే యున్నాడు. మహాబోధి సంఘమునకు జనరలు పెకటిగారగు అంగారకధర్మపాలునితో సుత్రర (పత్రిక)త్రేమలను జరిపి ఆంధ్రార్థకథలు మున్నగు సభ్యుల వాఙ్మయ విషయములను సేకరించువానిని సేకరించుచునే యున్నాడు. ఇదిగతకు చూచింది ప్రకటించిన హిందూమహాయుగము మహావ్యక్తియమహాయుగము మున్నగు స్వీయగ్రంథములను (కొంగొల్లె చిత్రాంశములతో)నిపి- మరల చూచింపటమై- సంస్కరించుచున్న వానిని సంస్కరించుచునే యున్నాడు. చివరకు హోంవార - అనగతమును ఆంధ్ర వాఙ్మయముకొకటి కానివా సర్వమును చేయుచునేయున్నాడు. దివియులగు శత్రువులతో విజ్ఞాన రాశిని దివియుండి ఆంధ్రులకు సుకర్మణ చేయుచేనే యున్నాడు.

సంఘసంస్కరణము

లక్ష్మణరావుపంతులుగారు ఆర్యాటమలేని కార్యనిరతులను సంఘసంస్కరణ అట్లని ఇతరులను కృతగార్హ్యమింపచేయుచు గాదు. ఆయనకు ధర్మశాస్త్రము గిరినైన దాటని పూర్వాచార పరాయణులలోన, సర్వవిజ్ఞానాధి మనగల సంస్కరణకరాయణులలోన, సమభావమున కరింపగల- మతసహనము-వైభక్తి- తత్త్వదృష్టిగలవు. ఆయన తత్త్వవిమర్శకు చేయునప్పుడు బహు సమాజములలో బహుమహాశి. అర్హమహాశిలలో ఆసనాహుతి, తైత్తిలలో తైత్తిమ. వైష్ణవులలో వైష్ణవుడు. మతభేదముగాని వ్యక్తిభేదముగాని వచంపాదవ్యయముగాని-ఆయనయొద్ద నుండునను దొరకనిగుణములు. సర్వసమత్వము, నిష్పక్షపాతిత్వము వనన ముద్గమము- అం-వ్య-వీనిని స్థితిమించిన తత్త్వాన్వేషణదృష్టి- ఆయనకు పెట్టినసామ్యము. వీరువారనక అంగణము తనయొద్ద కాకకొందు-ట్టి- అనగతము-విశ్వకర్మ లిడమే! ఈకర్మలన్నింటిని ఆంధ్రభాషాభ్యుదయమునకై- ఆంధ్రసారస్వత పునర్ధారణమునకై- ఆంధ్రవ్యక్తిత్వ కీర్తి స్థాపనకై- ఆయన వినియోగించి వాడు. లక్ష్మణరావు పంతులుగారు రాజకీయవిషయములలో గూడ నుదారహృదయము. సహజానిరాకరణమునంగను రాటపు ఉద్యమముందును ఆయనకు చాలనిశ్చయము కలదు. కాని సూక్ష్మతను బహిష్కరించుట మాత్రము- ఇప్పటికీతిలో- (అనగా విద్యావ్యాప్తి చాలినంతగా లేని ఈపరిస్థితులలో) మాత్రము పనికిరాదని వారిభావము. ఇట్లే శాసనలభిప్రాయముగూడ వారికి నున్నదేమే. కాని కేవల శాసనలభి ప్రవేశమునైననే ఆధార పడి నిర్మాణ కార్యమును విడవాడుట కొచ్చుకొనదు. బహిరంగ తర్కభిముల రెండిటను ప్రతిఘటనమును సాగింపగలసినదనియే వారి ముద్దేశము.

ఆంధ్రజేతనమందు-పండితులుకలరు. విమర్శకులును గలరు. ఒకరిద్దరు సర్వసమత్వము నిష్పక్షపాతము గల ప్రాజ్ఞులును గలరు. కాని లక్ష్మణరావుగారివలె సర్వవిజ్ఞానములకును నాకరమై- సర్వవిషయములకును తాపలమై- సమస్తసర్వములకును నిధానమై- ఆంధ్రజేతన- ఆంధ్రభాష- ఆంధ్రసాహిత్యము- విరచితభిన్న భిన్నప్రభావదర్శకులుగా నని- రచకవిత్వ- రత్నగర్భిత- కార్యనిర్వహణము చేయగల. సంస్కరణ- సాధుత్వము- పండితులు- విద్యాప్రియులు- విమర్శకులు. సర్వసామ్యత్వము- పాదురుకు మొదలుకొని పండితులనెఱకు గలవారి కెల్లకు తనతో బాటు మాతృసంసేకనమున కనవశ మియగల పెద్దలు- మాత్రము- చాల తక్కువ. తక్కువ యేమి? తేన్నను తప్పు కాదు. కీ, శే. లక్ష్మణరావుపంతులుగారికి నదునాటగేడ్డపా యముగల- యవ. ఏ పరితుకు జరుపుచున్న, అనివాహితయ గునొక కొమరకయను, కేవలము పిన్నప్రాయమునాడై పుట్టు ఫారమును జరుపుచున్న-మొక కొమరుడును అనన్యకరణ్యయగు భార్యయును గలరు. చిత్రాంశభి ముగినవారికి మా సానుభూతిని తెలుపుచున్నాను.

లక్ష్మణరావు పంతులుగారి యకాలమరణము వలన శాంధ్రజేతనము- శాంధ్రవాఙ్మయమునకు- శాంధ్రపండిత (విమర్శకు) లోకమునకు- తత్తాపి విద్యాప్రియులును, ధర్మగిరులును తత్త్వవిజ్ఞానములను నగు శ్రీశ్రీయునగాలరాజుగారగు శ్రీనాథుని వేంకటరాంధ్రాపు వారికిని - వారి ఆప్తవర్తమానకును రీతిలో భాషము వాటిల్లినది. ఆంధ్రభాష గన్నయద్భుతిలలో- ఒకప్ర

జ్ఞానిధిని- నలుబదియారేడులైనను తిన్నగనిందని పిన్నప్రాయమున- ఎన్నెన్నో విధముల ఎంతెంతగనో ఆంధ్రవాఙ్మయసేకనము చేసి ఇతోధికముగ విజ్ఞాన చంద్రికలను - విజ్ఞాన సర్వస్వములను-ఇంటింటను వెదజల్లడించిన యొక శాసనిధిని- అకాలమృత్యువనరావారు- పొట్టు చెట్టుకొన్నది. ఇట్లే-అని గుక్కటిలా యు-వన్న వాక్యమునకు సార్థకతరాదు కాబోలు. భగవానుడు రాత్రియనక బలవనక- కష్టమునక నుఖమునక- సర్వదా ఆంధ్ర సారస్వతసేకనము చేసిన లక్ష్మణరావు పంతులుగారి యాత్మకు కాంతి వొసగుగాక! వారి కుటుంబమునకును వారి మిత్రవర్తనమునకు- వారి పోషకప్రభువులగు శ్రీ మానగాలరాజుగారికిని హృదయపూర్వక సానుభూతిని చూపుచున్నాము. [పం. ఆ]

* * * * * శ్రీయుత కొమార్తాజు లక్ష్మణరావుగారి యకాలమరణమువలన ఆంధ్ర సారస్వతప్రపంచమునకు గొప్పకాటు వాటిల్లినదనటకు సందియములేదు. చరిత్రసంబంధము లగు విషయముల యందు లక్ష్మణరావుగారికి గలయభిమానము అందరకుఁ దెలిసిన విషయమే. అందు విశేషించి సంపూర్ణమును ఆంధ్రుల చరిత్ర వ్రాయుటకై వీరుచేసినకృషి యపరిమితము. ఎన్నిమాత్రాంశములు లభ్యమైనను తృప్తిలేదు. ఇంకను దొరకుననియోశ, విజ్ఞానసర్వస్వ యొక్క ఆంధ్రసంపుట మింతవరకు వెలువడ కుండుట కియత్పత్తియే కారణము.

ఈనడమ రెండుమూడు సంవత్సరములకు పాతరెలు. గతురములున్న శాసనములు చదువుట యభ్యసించి యెప్పుడు చూచిన నదేవనిగ పాతశాసనములలో వాటిప్రతిభలో మందర పెట్టుకొని యాలోచించుచుండెడివారు. ఈపిచ్చి పెచ్చిన కొలది సమయమునకు నిద్ర ఆహారములు లేక దేహదౌర్బల్యము మొదాయెను. దేహాస్థి కల్బురముండెను శాసనముల చదువుట కదలిపెట్టుట కిష్టము లేదని చెప్పుచుండెను. ఇంతియకాక విరామము లేకుండ స్వతంత్ర వ్యాసములను వ్రాయుచు ఇతరరాజధానులలోని యంగ్లమానవత్రికలకు పంపుచుండెను. ఇందు కొన్నిమాత్రము వెలువడినవి. మరికొన్ని ప్రయరణము చేచియున్నవి. దుష్టశక్తిలలో నిట్టి విరామములేని మనోవ్యాసంగమువలననే యకాలమరణము ప్రాప్తిచియుండును.

భాషావిషయమున నేమి సంఘ సంస్కరణమున నేమి లక్ష్మణరావుగారు వీరేశలింగముగారిని గురుభావముతో నాదరించెడివారు. భాషాభిమానులకును, సంస్కరణకును, శ్రీనివాస్యాలిపులకును వారు చేయుచుండెను వాక్సహాయ ముల్లుండగ, స్వయముగ తాను చేసిన గుప్తవాసము లతని మిత్రులకే తెలియును. ప్రతినవ నుమును తెలుగులో వ్రాయుచున్నది చూపి వీరేశలింగముగారు ఆంధ్రులలో భాషాభిమానబిజములను నాటిరి. ఆంగ్లభాషాభ్యసించిన యాంధ్రులలో సర్వభాషయెవల అభిమానమే కాక గర్వముగూడ పుకొల్పినది లక్ష్మణరావుగారిని-వో శతీయోక్తి కానేరదు. విజ్ఞానచంద్రికా మండలియూ, ఆంధ్రవిజ్ఞానసర్వస్వమును ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికి నూతనమామలక జూపినవి. కాని ఆయన కలపెట్టిన కార్యమునకమై నను పూర్తి కాకయును కాలములేని సారస్వత ప్రపంచమునకు లోటువాటిల్లినది. లక్ష్మణరావుగారి భావకార్యమైనను ఆయనకల పెట్టినకార్యమును కొనసాగించుటకు భాషాభిమానులు ప్రయత్నించెదరిని కోరుచున్నాను.

బంధకోణము } వే. వి. శర్మ
14-7-28

* * * * *

పరమార్థ తంత్రివార్తలు

శ్రీ లక్ష్మణరావుగారు పరమతదిగరవాద తంత్రియగానే నైజాం హైదరాబాదు నగరమునందలి శ్రీకృష్ణదేవ రాయలంధ్రాలయము నిన్ను మూసివేయబడెను. నభ్యులందరు నభ్యంతరసంభావమును జెందిరిని కార్యదర్శి తంత్రివార్త సంపెను. నైజాం హైదరాబాదు ఆంధ్రులవై లక్ష్మణరావుగారి కాదగము మెండు. అట్టిలక్ష్మణరావుగారి అకస్మిక అకాలమరణ వార్తను విని హైదరాబాదు ఆంధ్రులు దుఃఖసాగరమున మునిగిరిని మాడపాటి హనుమంతరావుగారు హైదరాబాదు నుండి తంత్రివార్తను పంపిరి.

ఒకనై మూనిసిసికి ప్రమాదము

తెన్నెలను అను నైమానికుడు బ్రిటన్ నైమానికునితో లాహోరునందు పోటీకేయించు 12 వ తేదీన 2500 అడుగుల ఎత్తునుండి కిందనున్న పదాతి కటాలములని వలసవ్రతేశమున పడి కెంటనే మరణించెని “కయినీరు” పత్రిక దెలుపుచున్నది.

చెన్నపురి బజారుధరలు

జూలై 15 వ తేదీ సోమవారము

1) ధాన్యములు

చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు

(2) వస్త్ర ధాన్యములు

చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు

(3) నూనె వస్తువులు

చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు

(4) చిల్లర వస్తువులు

చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు

చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు

(6) లోహములు

చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు

(7) కంకణాలు అలిజరైను

చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు
చెన్నపురి బజారు	మొదలు	వరకు

హిందీ-తెలంగా

బాలశిక్ష 0-6
మొదటి వాచకం 0-3-0
హిందీ ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ 0-0-0
తెలుగు భిక్షు ప్రత్యేకము.
తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట
వీలయిన నులభతైలిని వ్రాయబడినది.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము,
7, తంబుకెట్టిపేట, మద్రాసు.

హిందీతెలుగు పాకెట్ డిక్షనరీ

హిందీ నేర్చుకొనుట కిది ఒక్కటే చాలును
తెలుగు మాత్రమే పోటీలేకరే. మొత్తం గా కొంటే పాకెట్టు,
తుల్యమే. క్లిష్టపడండి. కం. అదినారాయణశాస్త్రి.
అన్ని పాకెట్టు దొరుకు. ఆంధ్రప్రదేశ్ డిక్షనరీ. మద్రాసు

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వ గ్రంథములో బహుశా గానీ, యోగద్యుష్టి,
కాస్తూరుకము, ఇ.గి.మ. ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము,
భూతైక్యము, యంత్రములు, అయోగవారి వీక్షకము
మొదలు, వివిధవిశేషములు గలవి. ఇంకా కేవల మనస్సుని
మానముచేయుట, మామిడికెట్టును పుట్టించుట, శిశువుతో
మాధుర్యము, కిరీటులను తలకాయచేత నుటలాడించుట
భూమిపైన గలయెత్తున గాలిలో మనస్సుని నిరాధారముగా
నిల్పుట మొదలగు వివిధములు ఆసేయు బుద్ధి. ఈ గ్రంథ
యందు దుష్టముగా మేల్కొనెడి వయస్సు 4-0-0 అ.
యిమ్ముచున్నాను. దీని వెల రూ. 4-0-0 అ. 2118
పి. ఆర్. జనార్దనరావు, బంగళా గుంటూరు రిజిల్ట.

చాకులు-తాళములు

మంగళికాత్మము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ లోనే చేయబడినది. మేలయిన
కంటే భరిత్యములగుట వ్రాయును.
లి. వెంకటేశ్వరు అండ్ కో లిమిటెడ్
కట్టెలు ఆంధ్ర లోక్ సేవకు 010.
8081 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా,
పెద్దగొట్టి అ.దెను: "ఇంద్రప్రస్థ" పెద్దాపురం)

పాలనగంధలేహ్యము

ఇది రక్తకుష్టి, శ్రేష్టమయినది సహజమయిన, మేనా
పాదము, ముగ్గులు, చర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగు
వాటిని ఖండించును. 4 దెబ్బల చాలును.
20 రూ. దెబ్బ 1-4-0 ని పి. 0-8-0
కూష్మాండలేహ్యము.
ఆయుర్వేదము, నిర్మల, కామిత, నులభము, కడు
పుకా మంట, మొదలగు వాటిని వారింపును.
చాలును. 20 రూ. దెబ్బ 1-4-0 2 రూ. ని పి. 0-8-0.
పి. జి. పి. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం,
(8851-4) పెదవేది-వెల్మూరుజిల్లా.

గనెరియ

లి. సి. మిక్ చెరు:— అను మంగు సెగలోమును
పూర్తిగా మాన్పును. వెంటనే గుణము కలపటి లాభ తగ్గును.
మంట, ముగ్గులు, ప్రదించుట తగును. గనెరియ వీలయినది
కంటే తీర్చించిన సెగలోమును అందుకములే తగినది మాన్పును.
సత్వములేను. 16 ద్రామల ద్రావణము 32 మార్లు 8 రోజు
లకు వాడవలెను. వెల రూ. 2-0-0, ని. పి. గా. రూ. 3-8-0
ఈ మంగు తెజవాడలో పొలాయి (ప్రదించు కంటే) వా
సాపులో వాడ అమృతమును. 678
జి.ఎ. నియోగికంపెని, గవ్వరూపేట, తెజవాడ.

శ్రీరాధాంద్ర బహుద్రపురాణము

సంకీర్ణము మూలము రూ. 5-0-0 లు
కంద్రశ్రీరాధామాతామయము
అమృత సున్న.
సోలానామహాశిష్యము. శ్రీరాధానామములో శోక
భాగము. ఇందు మధుర మిశాడీ సోమమున కెక్కిన శిలలం
జెబ్బుకెయ్యకటి విచిత్రములగు వర్ణించబడి యున్నది.
దక్షిణముల మూడువేలు వెల 0-12-0 అనాలు.
ఆంధ్రప్రదేశ్ పాఖ్యానము. ఇందు లలితభింబానున
బంపుట మొదలగు కథ లెక్కింపబడి యున్నది.
మంచి వ్రేంతు వెల రూ. 1-8-0.
నిర్మల సాధు కామేశ్వరీమేకము. నులభము గానము.
వెల 0-12-0 అనాలు.
హిందీవాక్యకావ్యము గ్రంథము 0-12-0 లు.
జనమంచి శేషాద్రిశర్మ,
తెలుగుపండితుడు, హైదరాబాద్, కడప.

నోటి సు రోషనార

ఈ వాటకము యొక్క గ్రంథకర్తయైన శాకు దీనికే సంబంధించిన కాపీరైటు మొదలగు సర్వాధికారములును
జెందియుండగా ఈ వాటకములకు వ్యతిరేకముగా విశాఖపట్టణమునందు గుప్త బ్రెస్స్ అనువారు (కాన్ నెజులో
మొదటిసారి) అను నేరిట వాచే రచించబడిన రోషనార వాటకపు కాపీలను ఇంకను అమ్ముచున్నారు. ఇది వా
యానమరి తేలింద అమ్ముటకు ప్రతిబింబమునున్న తేలికైన కాపీ. దీనిని అమ్మువారుగాని కొనవారుగాని వా
చేత జరిగవలదు నీటిలో (మిక్ చెరు) వ్యాజ్యము ఇదిమొదలుకొని బాధ్యులగుదురు.
మద్రాసు, వెంకటేశ్వరు కెల్లూరు గుంటూరు తెజవాడ రాజమహేంద్రవరము కాకినాడ మొదలగు గ్రామము
లందు బ్రెస్సింగుబడి పేరుమోసిన యీ వాటకమును అతి ముఖ్యములగు చక్కని సవరణలతోను కడు చక్కని
పాటలతోను దెబ్బ వైజులో రవ్వముగా ముద్ర చేయించింపబడినది. వెల గ్రెట్ 1-—— కాపీరైట్ గానీ 1-4-0.
మొత్తముగా కొనవారికి నూటికి నలుదివంతున కమిషను ఈయబడును. కలయగారు కొప్పురపు సుబ్బారావు,
కొత్తపేట గుంటూరుఅని వ్రాయవలెను.
గుంటూరు, 20-6-23.

వైద్య రత్న పండిత డి. గోపాలాచారి గార్లు

జీవామృతము

ఈ దివ్యామృతము రక్తమును శుభ్రపరచుటయందు ఆమోఘకర్తీ మాపించును. యెముకలకు, మధ్యధాతువుకు, మాంసమునకు
శుభ్రధాతువును బలము నిచ్చును. ధాతువులయందు జీవని పోనినాటును. ఇది తయారోగులకు, రక్తహీనరోగులకు, వరముల
యందు బలములేని రోగులకు మిగుల నుత్తమమైనది చిరకాలపు శావకములను పోగొట్టి చేహమునకు చలువచేయును.
అర్ధశ్రమము, మలబద్ధము, సోమశతము, అతినిద్రానుభవమును పోగొట్టి, నోటికి మంచుచుచి అతని మనస్సునకు మంచుకత్తా
వాడును కిరీటునకు కాంతిని నవములకు దృఢబలమును గలుగజేయును. అది దివ్యామృతమున కేరళకర్తీమించి పనిచేయు.
వారలకు సర్వకాలములయందు చేత నుడదగిన అమృత మనటకు సంభవాము లేదు. యిచ్చుది కేవలము అమూల్యములైన
పిన్నగులకేర్పించుచుచేయబడిన దివ్యామృతము. గ్రంథము 6 అవున్నది బుడ్డి 1-కి రూ. 4-0-0.
హ్యోకింగు మరయు పోగొట్టి కర్మరాలు వేరుగా నివ్వవలెను. మా ముద్రల బాపితాను కోరినవారికి ఉచితముగా పంపబడును.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

తెంతిలడ్రస్:—పండిట్, మదరాసు.
నెం. 41 ఆచారప్పగవిడి, మద్రాసు.

Printed and published by L. Sageswara Rao, Editor of the Andrapatrika Power Press, 6 & 7 Thambu Chetty Street MADRAS